

ПРЕДЛОГ ПРОЕКТНА ПРОГРАМА

за

**УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН за
Инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна
станица во с. Добромири,**

Општина Новаци

Бр.

Битола, Април, 2022

ПРЕДЛОГ ПРОЕКТНА ПРОГРАМА за
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН
за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с.
Добромири, Општина Новаци

- 1 ОПШТ ДЕЛ
- 2 ВОВЕД
- 3 ОПФАТ
- 4 ЦЕЛИ
- 5 НАМЕНА
- 6 ИНФРАСТРУКТУРА
- 7 МЕТОДОЛОГИЈА
- 8 СОДРЖИНА НА УРБАНИСТИЧКИОТ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН
- 9 ПРИЛОГ

1 ОПШТ ДЕЛ

ПРЕДЛОГ ПРОЕКТНА ПРОГРАМА за
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН
за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с.
Добромири, Општина Новаци

Назив и адреса на градбата: Предлог Проектна програма за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с. Добромири, Општина Новаци

Назив на проектот: Предлог Проектна програма за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план

Назив на инвеститорот: Општина Новаци

Назив, седиште и адреса на правното лице кое го изработува проектот: Архинова Битола ДООЕЛ,
ул. Кузман Јосифовски бр.88 - Битола

Место на изработка на проектот: Битола

Датум на завршување на проектот: Април, 2022

ПРЕДЛОГ ПРОЕКТНА ПРОГРАМА за
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН
за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с.
Добромири, Општина Новаци

ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТАР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Трговски регистар и регистар на други правни лица

www.crm.com.mk

Број: 0809-50/150420150007021

Датум и време: 3.7.2015 г, 10:20:54

ПОТВРДА
за регистрирана дејност

ТЕКОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	5611199
Назив:	Друштво за проектирање, инженеринг и трговија А Р Х И Н О В А увоз-извоз Битола ДООЕЛ
Седиште:	СОТИР БРБЕВСКИ бр.53 БИТОЛА, БИТОЛА

ПОДАТОЦИ ЗА РЕГИСТРИРАНА ДЕЈНОСТ	
Предмет на работење:	Регистрирана е општа клаузула за бизнис
Приоритетна дејност/ главна приходна шифра:	43.99 - Останати специјализирани градежни работи, неспомнати на друго место
Други дејности во внатрешниот промет:	Нема
Евидентирани дејности во надворешниот промет:	Има
Одобренија, дозволи, лиценци, согласности:	Нема

Изготвил: Лилјана
Галевска

Овластено лице:
Ленка
Рашајковска

Број: 0809-50/150420150007021

Страна 1 од 1

ПРЕДЛОГ ПРОЕКТНА ПРОГРАМА за
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН
за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с.
Добромири, Општина Новаци

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ
СКОПЈЕ

ВРЗ ОСНОВА НА ЧЛЕН 18 СТАВ 1 ОД ЗАКОНОТ ЗА ПРОСТОРНО И УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ
(„СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ БР.51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12 И 55/13)
МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ
ИЗДАВА

ЛИЦЕНЦА

ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ

БРОЈ 0085

НА

Друштво за проектирање, инженеринг и трговија
АРХИНОВА увоз-извоз Битола ДООЕЛ

СО ДОБИВАЊЕ НА ОВАА ЛИЦЕНЦА ПРАВНОТО ЛИЦЕ СЕ ЗДОБИВА СО
ПРАВО ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ СОГЛАСНО ЗАКОН

ЛИЦЕНЦАТА ВАЖИ ДО: 05.12.2024 год.
ИЗДАДЕНО НА: 05.12.2014 год.
СКОПЈЕ

МИНИСТЕР

Миле Јанакиески

ДООЕЛ АРХИНОВА БИТОЛА го издава следното

РЕШЕНИЕ

ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ НА ПЛАНЕРИ

За изработка на ПРЕДЛОГ ПРОЕКТНА ПРОГРАМА за УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с. Добромири, Општина Новаци, како извршители се назначуваат:

Благојче Цветковски, дипл. инж. арх. овластување 0.0463, Планер-потписник на планска документација

Маријана Стефановски, дипл. инж. арх. овластување 0.0140, Планер

д-р Анастасија Трајковска дипл. инж. арх. овластување 0.0457, Планер

м-р Даниела Стефановски дипл. инж. арх., Соработник Планер

Планерите се должни ПРЕДЛОГ ПРОЕКТНАТА ПРОГРАМА за Урбанистички проект да го изработат согласно Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 32/2020), како и другите важечки прописи и нормативи.

УПРАВИТЕЛ:

Маријана Стефановски д.и.а.

Република Северна Македонија
КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ
И ОВЛАСТЕНИ ИНЖЕНЕРИ

Врз основа на член 67, став (10) од Законот за урбанистичко планирање,
(„Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 32 од 10 февруари 2020 г.)
Комората на овластени архитекти и овластени инженери издава

ОВЛАСТУВАЊЕ
ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ

на

БЛАГОЈЧЕ ЦВЕТКОВСКИ

дипломиран инженер архитект (NQF VII/1)

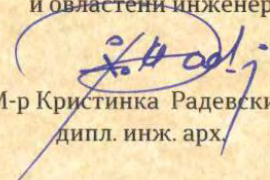
Овластувањето се издава на НЕОПРЕДЕЛЕНО ВРЕМЕ и важи се додека лицето носител на
овластувањето ги исполнува условите пропишани во овој закон и во статутот на комората

Број: **0.0463**

Издадено на: 09.11.2021 год.

Претседател на
Комората на овластени архитекти
и овластени инженери

М-р Кристинка Радевски
дипл. инж. арх.

Република Северна Македонија
КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ
И ОВЛАСТЕНИ ИНЖЕНЕРИ

Врз основа на член 16 од Законот за просторно и урбанистичко планирање
(„Службен весник на Република Македонија“ бр. 199 од 30.12.2014, 44/15, 193/15,
31/16, 163/16, 64/18, 168/18) Комората на овластени архитекти и овластени
инженери издава

ОВЛАСТУВАЊЕ

ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ ОДНОСНО
ПЛАНЕР-ПОТПИСНИК НА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

на

МАРИЈАНА СТЕФАНОВСКИ

дипломиран инженер архитект (VII/1 степен)

со подмирување на членарината за секоја тековна година
овластувањето важи до 15.06.2025 год.

Број: **0.0140**

Издадено 16.06.2020 год.

Претседател на
Комората на овластени архитекти
и овластени инженери

Проф. д-р Миле Димитровски
дипл.маш.инж.

Република Северна Македонија
КОМОРА НА ОВЛАСТЕНИ АРХИТЕКТИ
И ОВЛАСТЕНИ ИНЖЕНЕРИ

Врз основа на член 16 од Законот за просторно и урбанистичко планирање
(„Службен весник на Република Македонија“ бр. 199 од 30.12.2014, 44/15, 193/15,
31/16, 163/16, 64/18, 168/18) Комората на овластени архитекти и овластени
инженери издава

ОВЛАСТУВАЊЕ

ЗА ИЗРАБОТУВАЊЕ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ ОДНОСНО
ПЛАНЕР-ПОТПИСНИК НА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

на

АНАСТАСИЈА ТРАЈКОВСКА

дипломиран инженер архитект (VII/1 степен)

со подмирување на членарината за секоја тековна година
овластувањето важи до 15.06.2025 год.

Број: **0.0457**

Издадено 16.06.2020 год.

Претседател на
Комората на овластени архитекти
и овластени инженери

Проф. д-р Миле Димитровски
дипл.маш.инж.

2 ВОВЕД

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план е планско-проектна документација која се изработува за поединечни градби, комплекси на градби и инфраструктури од државно и локално значење вон населени места и вон опфат на урбанистички планови, и тоа на земјоделско, шумско и друго земјиште, крајбрежни појаси и други простори за коишто не постојат услови и/или економска оправданост за донесување на урбанистички план согласно Законот за урбанистичко планирање. Изработката и одобрувањето на Урбанистичкиот проект се регулирани во Член 58, Член 59, Член 60, Член 61, Член 62 и Член 63 од Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на Република С. Македонија број 32/2020). Со оваа Проектна програма се дефинираат условите за изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с. Добромири, Општина Новаци. Со планско-проектната документација да се предвиди комунална инфраструктура (фекална канализациона мрежа и пречистителна станица).

3 ОПФАТ

Границата на проектниот опфат на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с. Добромири, Општина Новаци ги има следните координати на прекршните точки:

X=538647.4187 Y=547095.0180
X=538642.4220 Y=547095.1994
X=538643.6549 Y=547129.1620
X=538644.7189 Y=547179.1241
X=538644.9989 Y=547207.9270
X=538578.0502 Y=547202.6779
X=538592.1427 Y=547113.0243
X=538588.1912 Y=547112.4032
X=538574.0504 Y=547202.3643
X=538545.4885 Y=547200.1249
X=538545.1758 Y=547204.1127
X=538575.5825 Y=547206.4967
X=538645.0654 Y=547211.9445
X=538647.2297 Y=547299.1555
X=538650.2457 Y=547344.4837
X=538659.5555 Y=547363.8277
X=538631.4833 Y=547358.7625
X=538641.7042 Y=547309.7697
X=538568.0634 Y=547297.8831
X=538567.4260 Y=547301.8320
X=538635.9452 Y=547312.8919
X=538626.1726 Y=547359.7358
X=538618.1819 Y=547393.7610
X=538566.8386 Y=547381.3146
X=538543.8168 Y=547353.9705
X=538541.3173 Y=547332.7167
X=538537.3447 Y=547333.1839
X=538539.9843 Y=547355.6290

ПРЕДЛОГ ПРОЕКТНА ПРОГРАМА за
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН
за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с.
Добромири, Општина Новаци

X=538564.6227 Y=547384.8933
X=538582.3320 Y=547389.1863
X=538535.4140 Y=547439.1877
X=538538.3310 Y=547441.9247
X=538586.8007 Y=547390.2696
X=538617.7756 Y=547397.7783
X=538620.2629 Y=547425.9108
X=538599.6693 Y=547492.4247
X=538596.3400 Y=547508.5374
X=538556.6640 Y=547506.0008
X=538556.4088 Y=547509.9926
X=538595.6079 Y=547512.4987
X=538590.1913 Y=547544.5982
X=538543.5893 Y=547571.5131
X=538534.1625 Y=547602.9809
X=538510.7831 Y=547657.4345
X=538473.0292 Y=547689.0336
X=538439.3587 Y=547710.1621
X=538405.9965 Y=547728.2859
X=538407.6113 Y=547717.9663
X=538384.5422 Y=547714.4216
X=538380.8458 Y=547737.6240
X=538386.8718 Y=547738.5858
X=538369.8816 Y=547744.9150
X=538371.6270 Y=547749.6004
X=538396.8990 Y=547740.1862
X=538399.7650 Y=547740.6436
X=538404.9725 Y=547734.8307
X=538405.0235 Y=547734.5047
X=538441.8834 Y=547714.4807
X=538475.9763 Y=547693.0871
X=538514.9069 Y=547660.5031
X=538538.4057 Y=547605.7716
X=538599.8536 Y=547603.6523
X=538615.9741 Y=547629.8981
X=538619.3825 Y=547627.8046
X=538597.6581 Y=547592.4350
X=538594.6194 Y=547548.4061
X=538600.5872 Y=547513.0406
X=538617.5299 Y=547515.7304
X=538638.2412 Y=547516.1883
X=538673.3639 Y=547514.1262
X=538701.5714 Y=547509.5463
X=538751.1941 Y=547502.7813
X=538798.9374 Y=547490.9709
X=538815.6036 Y=547502.9605
X=538826.5404 Y=547527.7479
X=538829.1932 Y=547574.3098
X=538833.1867 Y=547574.0823
X=538830.4927 Y=547526.7965
X=538818.8236 Y=547500.3494
X=538803.4495 Y=547489.2893
X=538809.0597 Y=547486.9878
X=538821.4304 Y=547499.3440
X=538829.6492 Y=547511.3153
X=538832.8512 Y=547521.3243
X=538836.2024 Y=547550.8288
X=538836.3392 Y=547580.7425
X=538837.0771 Y=547607.8439
X=538841.7391 Y=547647.8665

ПРЕДЛОГ ПРОЕКТНА ПРОГРАМА за
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН
за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с.
Добромири, Општина Новаци

X=538850.2890 Y=547673.6925
X=538855.0357 Y=547672.1211
X=538846.6464 Y=547646.7803
X=538842.2710 Y=547609.2183
X=538880.8683 Y=547603.0929
X=538880.2413 Y=547599.1424
X=538842.0072 Y=547605.2101
X=538841.3389 Y=547580.6630
X=538841.2011 Y=547550.5343
X=538837.7637 Y=547520.2702
X=538835.1159 Y=547511.9937
X=538871.3555 Y=547507.5573
X=538911.3034 Y=547504.9266
X=538933.8522 Y=547501.3757
X=538936.2400 Y=547508.8600
X=538946.6400 Y=547529.4500
X=538964.2200 Y=547561.6100
X=538976.7200 Y=547585.6700
X=538976.9513 Y=547586.2053
X=538982.5730 Y=547599.6395
X=538990.9781 Y=547621.8266
X=538995.5611 Y=547619.9088
X=538994.5600 Y=547617.1600
X=538985.6500 Y=547594.1500
X=538971.1072 Y=547562.1256
X=539066.0987 Y=547554.9275
X=539076.2061 Y=547554.6287
X=539102.3649 Y=547549.6767
X=539124.2692 Y=547595.1406
X=539130.3389 Y=547592.2163
X=539119.5100 Y=547573.5400
X=539110.7877 Y=547547.9900
X=539154.8617 Y=547539.0576
X=539153.5210 Y=547532.4421
X=539145.3500 Y=547533.8700
X=539117.3000 Y=547538.2400
X=539104.7900 Y=547542.4200
X=539072.3200 Y=547548.8900
X=539067.2600 Y=547537.8600
X=539060.2230 Y=547522.5430
X=539056.3900 Y=547514.2000
X=539051.4900 Y=547503.4900
X=539051.3900 Y=547502.9600
X=539047.0000 Y=547491.2700
X=539045.8000 Y=547486.4600
X=539040.3200 Y=547471.1500
X=539033.0702 Y=547454.2973
X=539070.8233 Y=547440.9393
X=539122.3808 Y=547443.2656
X=539122.5611 Y=547439.2696
X=539070.2243 Y=547436.9082
X=539027.3825 Y=547452.0668
X=539004.1413 Y=547461.7446
X=538973.6332 Y=547479.0332
X=538938.1266 Y=547496.6533
X=538910.8599 Y=547500.9472
X=538870.9807 Y=547503.5733
X=538833.5452 Y=547508.1561
X=538825.2908 Y=547496.1330
X=538811.5319 Y=547482.3901

ПРЕДЛОГ ПРОЕКТНА ПРОГРАМА за
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН
за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с.
Добромири, Општина Новаци

X=538797.3684 Y=547471.1236
X=538826.2618 Y=547465.0096
X=538846.3888 Y=547459.1304
X=538876.8017 Y=547453.7022
X=538908.2979 Y=547448.0392
X=538907.5901 Y=547444.1023
X=538876.0964 Y=547449.7649
X=538845.4739 Y=547455.2305
X=538825.2856 Y=547461.1276
X=538793.3056 Y=547467.8947
X=538771.6106 Y=547451.8416
X=538740.6811 Y=547429.0130
X=538700.9945 Y=547398.9256
X=538665.5273 Y=547364.7062
X=538655.1705 Y=547343.1868
X=538652.2897 Y=547299.8917
X=538677.3253 Y=547288.7601
X=538705.8534 Y=547280.5931
X=538735.2081 Y=547277.8479
X=538751.5000 Y=547281.7470
X=538765.7056 Y=547292.4544
X=538788.3994 Y=547291.7129
X=538788.2687 Y=547287.7150
X=538766.9859 Y=547288.4104
X=538753.2419 Y=547278.0509
X=538735.4950 Y=547273.8036
X=538705.1104 Y=547276.6451
X=538675.9557 Y=547284.9915
X=538652.1425 Y=547295.5796
X=538650.0197 Y=547210.0398
X=538649.7340 Y=547180.6502
X=538718.9508 Y=547169.9371
X=538739.3413 Y=547144.2676
X=538736.2093 Y=547141.7797
X=538716.7922 Y=547166.2236
X=538649.6666 Y=547176.6130
X=538648.6529 Y=547129.0181

X=538547.8092 Y=547574.8499
X=538590.7243 Y=547550.0643
X=538593.7353 Y=547593.6910
X=538597.4463 Y=547599.7329
X=538539.7590 Y=547601.7225

X=538601.3277 Y=547509.1081
X=538604.5170 Y=547493.6729
X=538625.3301 Y=547426.4501
X=538622.6801 Y=547396.4773
X=538630.1614 Y=547364.6209
X=538664.6961 Y=547370.8521
X=538697.7369 Y=547402.7304
X=538737.6860 Y=547433.0168
X=538768.6390 Y=547455.8627
X=538790.3142 Y=547471.9012
X=538805.6191 Y=547484.0757
X=538798.7317 Y=547486.9012
X=538750.4415 Y=547498.8469
X=538703.1183 Y=547505.2984
X=538698.1189 Y=547435.6095
X=538694.1291 Y=547435.8957

X=538699.1503 Y=547505.8870
X=538672.9250 Y=547510.1451
X=538638.1680 Y=547512.1857
X=538617.8893 Y=547511.7374

X=539025.2652 Y=547457.2814
X=539038.9300 Y=547488.6500
X=539042.2230 Y=547496.4231
X=539062.4228 Y=547549.1957
X=539012.1500 Y=547552.0400
X=538995.1800 Y=547551.9500
X=538990.3500 Y=547552.4700
X=538988.3200 Y=547552.3000
X=538980.1000 Y=547552.7200
X=538966.6100 Y=547553.9200
X=538962.2400 Y=547544.7900
X=538953.5300 Y=547526.7900
X=538945.4775 Y=547509.8095
X=538941.2942 Y=547499.5468
X=538975.5098 Y=547482.5674
X=539005.9027 Y=547465.3441

Вака дефинираниот опфат има површина од 1.68 ha.

4 ЦЕЛИ

Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с. Добромири, Општина Новаци, потребно е да претставува основен развоен документ за проектниот опфат, преку:

- Рационална употреба на земјиштето
- Максимално вградување на супраструктурата и инфраструктурата со теренот
- Формирање амбиентална целина
- Почитување и заштита на правото на човекот на работа
- Почитување и унапредување на пејзажните вредности
- Формирање културен пејзаж
- Вградување на мерки за заштита и унапредување на природата и животната средина
- Вградување мерки за заштита и спасување
- Почитување на јавниот интерес
- Почитување на соседското право
- Почитување на позитивните законски прописи, стандарди и нормативи од областа на урбанистичкото планирање
- Почитување на позитивните законски прописи за дадената намена

5 НАМЕНА

Опфатот кој се елаборира со Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план, потребно е да претставува функционално издржана целина. Во поглед на намената, согласно потребите, потребна е Група на класи на намени Е (Инфраструктура) и истата е обврзувачка. Начелото на одржливо планирање наложува согледување на намената на повисоко ниво, кое ќе го вклучи и соседното земјиште и неговата доминантна намена, како и взаемното дополнување.

6 ИНФРАСТРУКТУРА

Потребно е самиот Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план да претставува документ за инфраструктурно опремување на опфатот за кој се однесува. Инфраструктурните водови потребно е да се водат во јасно дефинирани инфраструктурни коридори и да се дополнуваат со елементите на постојната сообраќајна и комунална инфраструктура. Инфраструктурните градби потребно е да се вградат во општиот амбиент и да не му кокурираат на просторниот идентитет.

Поради специфичноста на конфигурацијата на теренот, како и намената на околниот простор, планирањето на инфраструктурата да биде во согласност со Правилникот за урбанистичко планирање (Службен весник на Република С. Македонија број 225/2020, 219/2021), Правилникот за стандарди и нормативи за проектирање (Службен весник на Република Македонија број 60/2012, 114/2016).

7 МЕТОДОЛОГИЈА

Основа за изработка на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с. Добромири, Општина Новаци, ќе биде позитивната регулатива. Истиот ќе биде изработен врз ажурирани геодетски подлоги, насоките од одобрената Проектна програма, просторни анализи на постојната состојба и можностите за развој.

Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с. Добромири, Општина Новаци да се изработи врз основа на методологијата, која произлегува од одредбите утврдени со Законот за урбанистичко планирање (Службен весник на Република С. Македонија број 32/2020) и Правилникот за урбанистичко планирање (Службен весник на Република С. Македонија број 225/2020, 219/2021).

8 СОДРЖИНА НА УРБАНИСТИЧКИОТ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

Содржината на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за инфраструктурна градба – фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с. Добромири, Општина Новаци, пропишана е со Правилникот за урбанистичко

планирање (Службен весник на Република С. Македонија број 225/2020, 219/2021)
и истата потребно е доследно да се почитува.

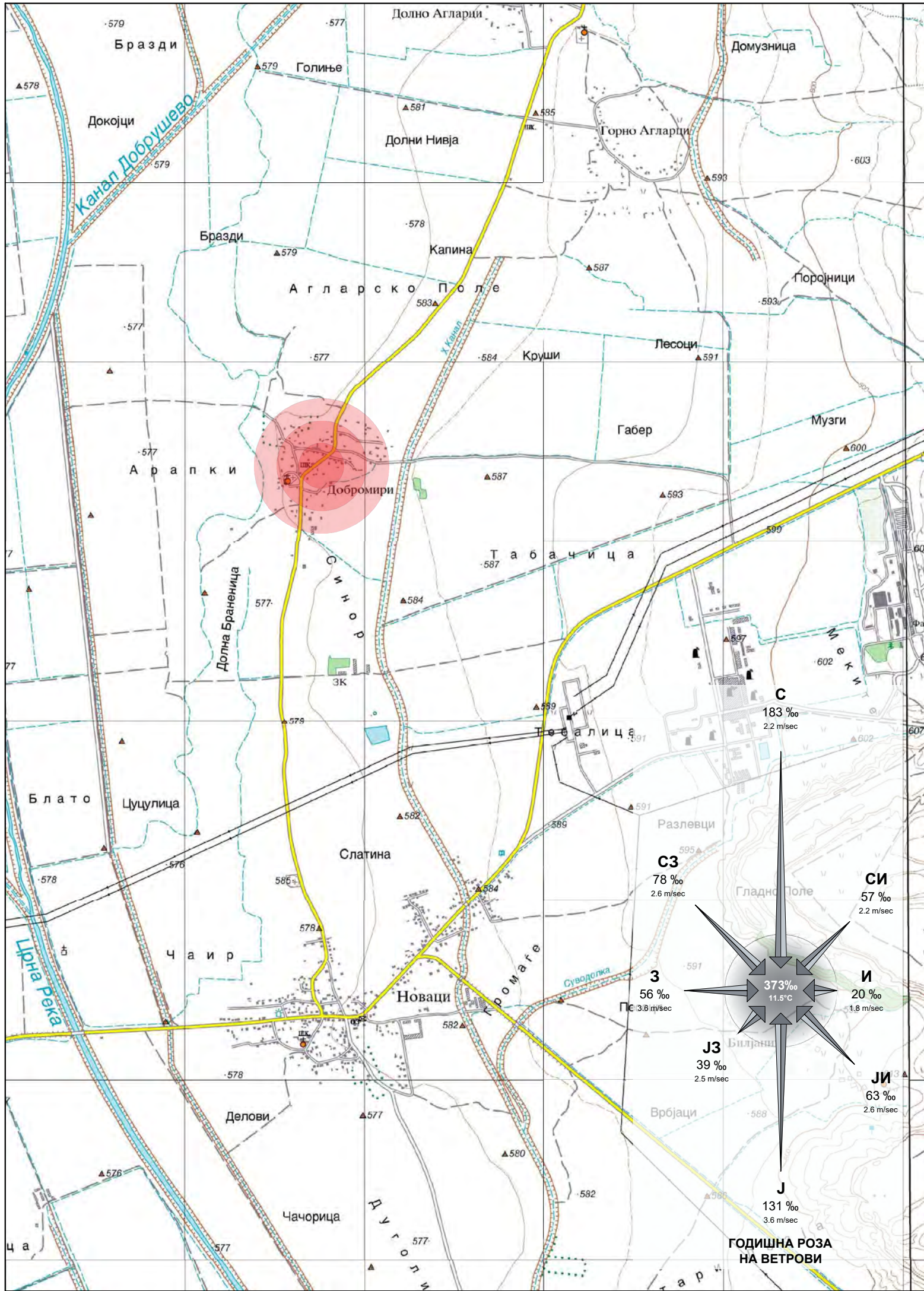
9 ПРИЛОГ

- Графички прилог – Местоположба на локацијата
- Графички прилог – Плански опфат со пошироко опкружување
- Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Добромири, Општина Новаци, кои произлегуваат од Просторниот план на Р. Македонија (Тех. бр. У08113, Скопје, мај 2013)
- Известување од Министерство за животна средина и просторно планирање (архивски број: УП1-15 318/2017, од 16.03.2017)

Изработил,
планер,
потписник:

Благојче Цветковски,
дипл. инж. арх.

ЛЕГЕНДА:

МЕСТОПОЛЖБА НА ЛОКАЦИЈАТА

проект:

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ вон опфат на урбанистички план за Инфраструктурна градба - фекална канализациона мрежа и пречистелна станица во с. Добромири, Општина Новаци

фаза:

УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ

УП

технички број:

инвеститор:

ОПШТИНА НОВАЦИ

Местоположба на локацијата

М=1:25.000

Лист бр. 01

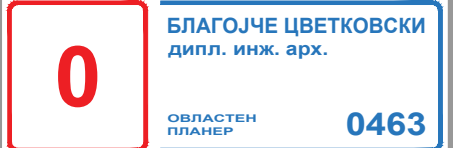
Директор:

Маријана Стефановски, дипл. инж. арх.

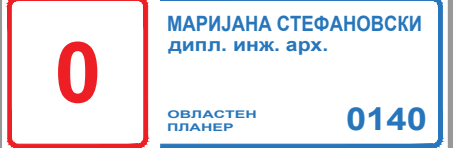
Планер-потписник на планска документација:

Благојче Цветковски, дипл. инж. арх.

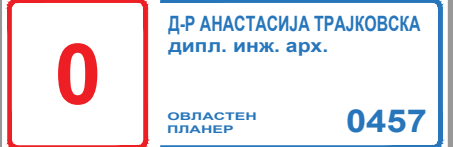

Планери:

Маријана Стефановски, дипл. инж. арх.

Д-р Анастасија Трајковска, дипл. инж. арх.

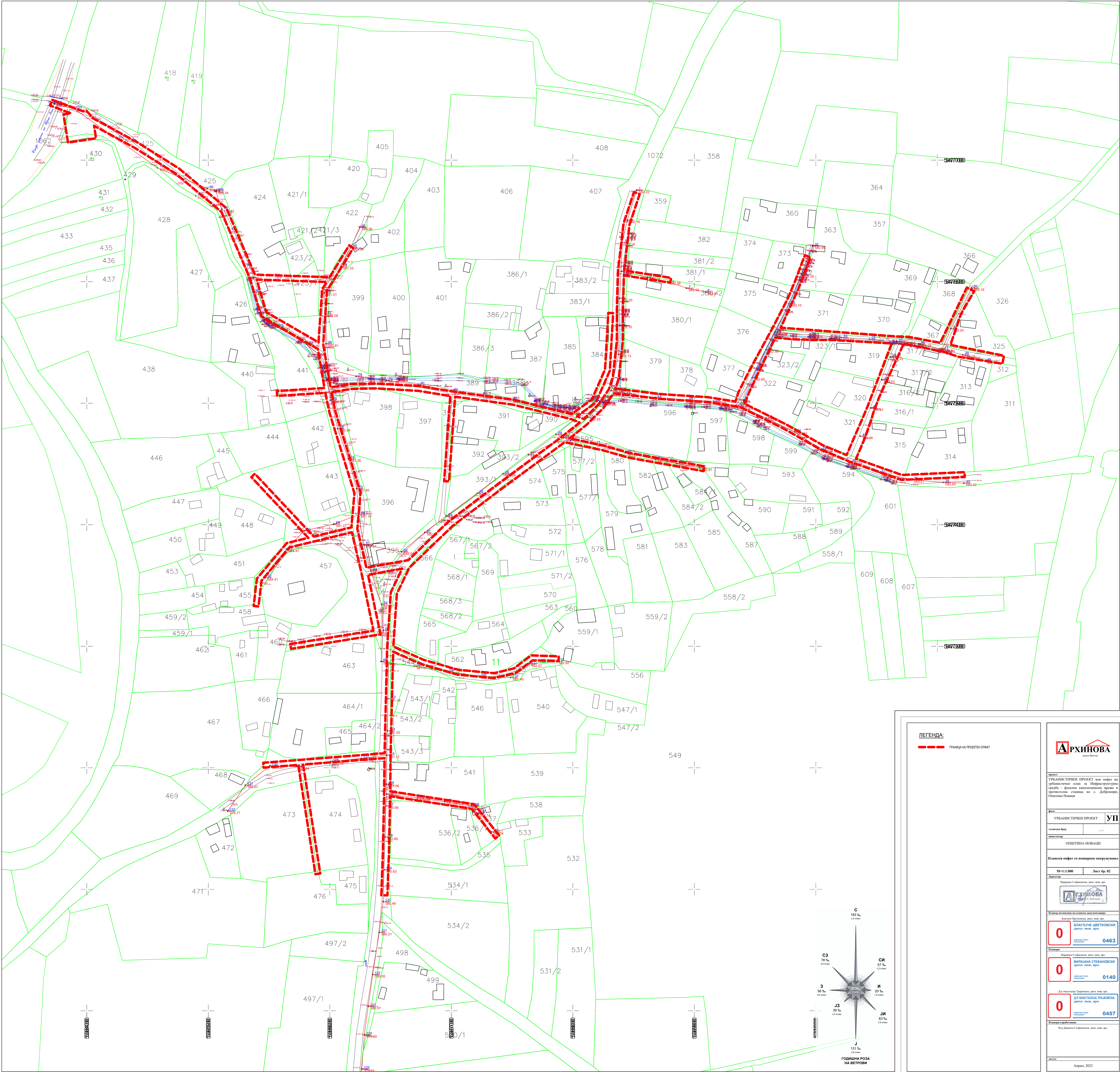

Планери-соработници:

М-р Даниела Стефановски, дипл. инж. арх.

датум:

Април, 2022

ЛЕГЕНДА:

--- ГРАНИЦА НА ПРОЕКТЕН ОПАТ

архит.:
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОТ ОПАТ НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ИНФРАСТРУКТУРА
ГРАДИ - ФЕКАЛНА КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА И
ПРОМЕТНИ СЛОПОВИ ВО С. ДОБРОМИР,
ОПШТИНА НОВАЦИ

фаз:
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ

изготвил прој:
инвеститор:
ОПШТИНА НОВАЦИ

Планиски опат со пошироко окружување

М-1:1.000Лист бр. 02

Датум:
Мариан Стојановски, дипл. инж. арх.

Визуелизации на класична доминанција:

Благојче Цветковски, дипл. инж. арх.

0

БЛАГОЈЧЕ ЦВЕТКОВСКИ
дипл. инж. арх.
СОВЕТСКИ
0463

Измери:
Мариан Стојановски, дипл. инж. арх.

0

МАРИЈАНА СТЕФАНОВСКИ
дипл. инж. арх.
СОВЕТСКИ
0140

Д-р Анастасија Трајковска, дипл. инж. арх.

0

Д-р АНАСТАСИЈА ТРАЈКОВСКА
дипл. инж. арх.
СОВЕТСКИ
0457

Измери-судебници:
Мирјан Стојановски, дипл. инж. арх.

Датум:
Април, 2022

**УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ
ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО ДОБРОМИРИ
-ОПШТИНА НОВАЦИ-
КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА Р. МАКЕДОНИЈА**

Тех. бр. Y08113

Скопје, мај 2013

**УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ
ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО ДОБРОМИРИ
-ОПШТИНА НОВАЦИ-**

КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРОСТОРНИОТ ПЛАН НА Р. МАКЕДОНИЈА

Барател:
Општина Новаци

Тех. бр. Y08113
Е.бр. 08113

Раководител на задачата:
Лидија Петковска дипл.инж.арх.

Агенција за планирање на просторот

Директор:
Огнен Апостолски дипл.инж.арх.

Скопје, мај 2013

**УСЛОВИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ
ПЛАН ЗА СЕЛО ДОБРОМИРИ
-ОПШТИНА НОВАЦИ-**

На седницата одржана на 11.06.2004 година, Собранието на Република Македонија, го донесе Просторниот план на Р. Македонија како највисок, стратешки, долгорочен, интегрален и развоен документ, заради утврдување на рамномерен и одржлив просторен развој на државата, определување на намената, како и уредувањето и користењето на просторот.

Со Просторниот План се утврдуваат условите за хумано живеење и работа на граѓаните, рационалното управување со просторот и се обезбедуваат услови за спроведување на мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина и природата, заштита од воени дејствија, природни и технолошки катастрофи.

Имајќи ја предвид важноста на Просторниот план, со донесувањето на Планот се донесе и Закон за спроведување на Просторниот план на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" број 39/04).

Со Законот се уредуваат условите, начините и динамиката на спроведувањето на Просторниот план, како и правата и одговорностите на субјектите во спроведувањето на Планот.

Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија, се заснова врз следните основни начела:

- јавен интерес на Просторниот план на Република Македонија;
- единствен систем во планирањето на просторот;
- јавност во спроведувањето на Просторниот план;
- стратешкиот карактер на просторниот развој на државата;
- следење на состојбите во просторот;
- усогласување на стратешките документи на државата и сите зафати и интервенции во просторот;
- **координација на Просторниот план на Република Македонија, со другите просторни и урбанистички планови и другата документација за планирање и уредување на просторот, како и со субјектите за вршење на стручни работи во спроведувањето на Планот.**

Во функција на спроведувањето на планот, обврзно се усогласуваат соодветните стратегии, основи како и другите развојни програми и сите видови на планови, со Просторниот план.

Според член 4 од овој Закон, Просторниот план се спроведува со изготвување и донесување на просторни планови на региони, просторни планови на подрачја од посебен интерес, како и со **урбанистички планови за села** и друга документација за планирање и уредување на просторот, предвидена со закон.

За изготвување и донесување на плановите од став 2 на овој член, Министерството надлежно за работите на просторното планирање, издава **Решение за Услови за планирање на просторот.**

Условите за планирање на просторот, според овој Закон, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија од планската документација од повисоко ниво и графички прилог, или прилози кои ги прикажуваат решенијата на Планот.

Во конкретниот случај Услови за планирање на просторот се наменети за изработка на УП за село Добромири, општина Новаци. Границата на планскиот опфат изнесува 54,8ха. Низ површината дефинирана со планскиот опфат минува траса на фекална канализација со пречистителна станица на м.в. Огради на дел од КП425, за која се издадени Услови за планирање на просторот под тех. бр.У00812.

Условите за планирање треба да претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето во соодветниот плански документ, обработени во **Просторниот план на Р. Македонија**.

Основни определби на Просторниот план на Р.Македонија

Основната **стратешка определба** на Просторниот план на Републиката е остварување на **повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот на државата**, како и обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји.

Остварувањето на повисок степен на интегрираност на просторот на Републиката подразбира **намалување на регионалните диспропорции**, односно квалитативни промени во просторната, економската и социјалната структура.

Основни претпоставки на кои се базира на стратегијата на **рамномерен развој** се следните:

1. Уважување на реалните фактори на развој;
2. Превземање стимулативни мерки од страна на државните и други фондови и други видови поддршка за програми на локалните заедници и стопанските актери.

Дел од оваа стратегија е поттикнување на соодветни програми за подобрување на квалитетот на живеење во населбите, како и стимулирање на развојот во помалите градови. **Деметрополизацијата** (селективното пренесување на одделни функции и активности, управно-административни, економски, културни и други, од републичкиот центар во други градови) зацртана во Просторниот план, не значи запирање на неговиот развој, туку неопходност за квалитативната трансформација на просторните и социо-економските структури.

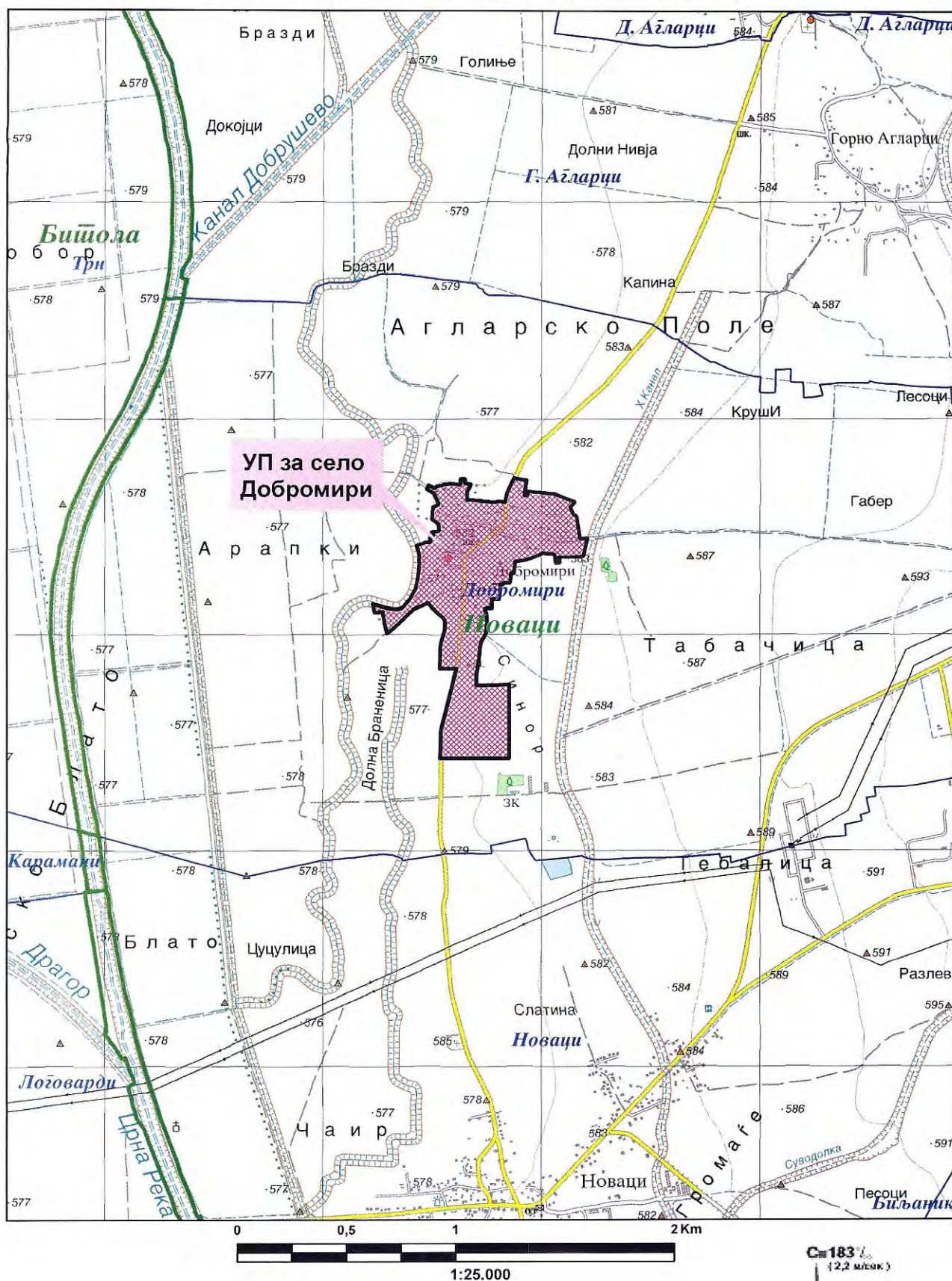
Развојот на недоволно развиените, ридски, планински и погранични подрачја базира врз интегрален развој кој подразбира комбинација на фактори, како што се: природните, демографските процеси, сообраќајните и другата инфра и супраструктурна опременост.

Во инвестиционите одлуки за материјалното производство, стриктно се почитуваат локационите, техно-економските и критериумите за заштита на животната средина, кои се усвоени на национално ниво.

- Една од основните цели на Просторниот план се однесува на рационално користење и заштита на природните ресурси, особено дефицитарните и стратешки значајните за развојот и квалитетот на живеењето во Републиката.
- Основните стратешки определби во Просторниот план на Република Македонија е приоритетот во **заштита на водите од Прва и Втора класа**, од кои е предвидено да се врши водоснабдување на населените места

- Меѓу приоритетните определби на Просторниот план е **заштитата на земјоделското земјиште**, а особено стриктното ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-II бонитетна класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето. Исто значење му се придава на пошумувањето, обновувањето и подобрувањето на квалитетот на шумите.
- Неопходно е воспоставување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на норми и стандарди за градба.
- Во заштитата на природните и културните вредности и напорите за унапредување на квалитетот на живеењето во Републиката, посебно тежиште се става на унапредувањето и заштитата на животната средина. Состојбата на животната средина и еколошките барања се битен фактор на ограничување во планирањето на стопанските активности, заради што е неопходна процена на влијанијата врз животната средина. Посебно значење имаат заштитата и промоцијата на вредните природни богатства и поголемите подрачја со посебна намена и со природни вредности, важни за биодиверзитетот и квалитетот на животната средина, како и заштитата и промоцијата, или соодветниот третман на културното богатство согласно со неговата културолошка и цивилизациска важност и значење.

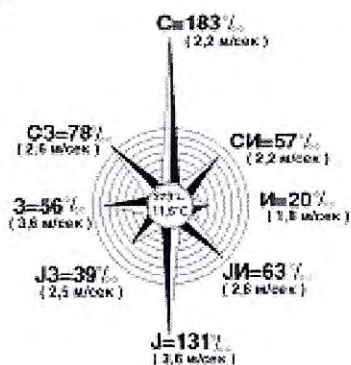
Местоположба на локацијата и ружа на ветрови

Општинска граница

Катастарска граница

Природни и климатски карактеристики

Природните карактеристики на едно подрачје представуваат збир на вредности и обележја создадени од природата, а без учеството и влијанието на човекот во нив спаѓаат географската и геопрометнаа положба на подрачјето, релјефните карактеристики, геолошки, сеизмички, педолошки и климатски карактеристики.

Во Пелагонија владее модифициран тип на **умерено континентална клима** со чисто изразени годишни сезони, а на планините се чувствува планинската клима која во зависност од надморската височина е различно изразена. Зимата е влажна и студена, а летото топло и суво. Есента е значително потопла од пролетта. Преминот од зима кон лето е побрз отколку обратно, пролетта е кратка и променлива.

Режимот на осончувањето е поволен и овој крај има доста ведри и сончеви денови како и доволен број на часови со сонце. Просечната годишна сума на сончевиот сјај во Пелагонија изнесува 2.332 часа.

Просечната годишна температура изнесува 11,5°C. Средно годишно максимална температура е 17,4°C, а средно годишна минимална 5,3°C.

Врнежите се одраз на медитеранско климатско влијание на овој елемент. Летните месеци се со малку врнежи, а доцните есенски се најврнежливи. Максимумот е во ноември 73мм и во декември 68 мм воден талог, а минимумот е во јули 32мм и август 34мм. Просечно годишно на ова подрачје паѓаат 610мм врнежи. Врнежите се најчесто од дожд, просечно 70–80%, а снегот е ограничен во зимските месеци. Просечно годишно има 30 денови со снежен покривач чија максимална дебелина е забележана од 63см. Мразниот период е долготраен, во просек започнува во октомври, а завршува во мај, но стварниот број на мразни денови е значително помал од деновите на просечниот мразен период. Првиот есенски ден со мраз е 25 октомври, а последниот пролетен ден со мраз е 8 април.

Просечната релативна влажност на воздухот изнесува 75%.

Ветровите се воглавно од север и југ, а поретко од останатите правци. Северниот ветер е со најголема честина и ја снижува температурата на воздухот. Неговата честина просечно годишно изнесува 183% со средна брзина од 2,2м/сек. Дува во текот на цела година особено во јули, март и февруари. Јужниот ветер се јавува со просечна честина од 131% и со средна годишна брзина од 3,6м/сек. Најчесто дува во март, април и ноември и ја зголемува температурата на воздухот. Западниот ветер е со мала честина од 56% и со средна годишна брзина од 3,6м/сек.

Пелагонија се одликува и со појави на локални струења кои во летните месеци делуваат освежително.

Според сеизмичката карта на Р. Македонија и соодветната секторска студија, поширокото подрачје на Битола во кое спаѓа и предметната локација, се наоѓа во зона на 7-ми степен сеизмичност. Значи просторот претставува геолошки предиспониран терен за сеизмичка активност.

Економски основи на просторниот развој

Концептот на планиран развој и просторна разместеност на економските дејности во Просторниот план на Република Македонија базира на дефинираните цели на економскиот развој во "Националната стратегија на економскиот развој", определбите за рационално користење на потенцијалите и погодностите на развојот и поставеноста на системот на населби, како и политиката за порамномерна и порационална просторна организација на стопанството.

Реализацијата на концептот претпоставува изработка на просторни и урбанистички планови на регионално и локално ниво кои ќе се темелат на основните услови и претпоставки за остварување на целите и определбите поставени во областа на развојот и разместеноста на економските дејности.

Една од фундаменталните поставки на Просторниот план на Р. Македонија е остварување повисок степен на интегрираност на просторот на Државата што подразбира намалување на регионалните диспропорции во просторот, а со тоа и квалитативни промени во економската структура на целиот простор на Републиката. Реализацијата на оваа темелна одредница за уредување и организација на државниот простор е условена меѓу другото и со претпоставките за уважување на реалните фактори на развој и воспоставување на пазарни принципи со формирање соодветна институционална рамка за ефикасно функционирање на пазарните институции.

Економијата на Републиката, а следователно и економијата на поделните општини, со оглед на ограничената сопствена акумулација и потребата за динамизирање на економскиот развој и менување на неповолната стопанска структура и натаму ќе биде упатена на користење на дополнителна акумулација од странство.

Во инвестиционите одлуки за материјалното производство, стриктно треба да се почитуваат локационите, техно-економските и критериумите за заштита на животната средина, кои се усвоени на национално ниво.

Концепцијата на просторната организација на економските дејности се темели на објективните фактори според кои врз основа на одлуките на одделните сопственици и менаџери и планските предвидувања и одлуки на општодржавните органи или органите во локалната самоуправа, разместувањето се остварува како дисперзија во просторот и како концентрација на стопанството на одделни места. При доминација на пазарот и приватната сопственост во економскиот систем, вистинското решение се наоѓа во комбинација на концентрацијата и дисперзијата, како комплементарни приоди во развојот и просторната разместеност на стопанството.

Со разместувањето на стопанските капацитети и со агломирањето на населението во просторот, се формираат центри-полови на развојот како што е градот Битола со гравитационо влијание врз просторот каде се предвидува изработката на Урбанистичкиот план за село Добромири во општина Новаци со површина на планскиот опфат од 54,8 ха.

При спроведувањето на стратегијата за организација и користење на просторот за економските дејности, решенијата во просторот треба да овозможат поголема атрактивност на просторот, заштита на природните и создадени ресурси и богатства, сообраќајно и информатичко поврзување, локациона флексибилност и почитување на објективните фактори на развојот.

Согласно определбите на Просторниот план на Р. Македонија, идниот развој и разместеноста на економските дејности во планскиот опфат на просторот на село Добромири во општина Новаци на површина од 54,8 ха, треба да базира на примена на принципите и стандардите за заштита на животната средина, особено нивна превентивна примена и спречување на негативните влијанија врз животната средина.

Користење и заштитата на земјоделското земјиште

Зачувувањето, заштитата и рационалното користење на земјоделското земјиште е основна планска определба и главен предуслов за ефикасно остварување на производните и другите функции на земјоделството, а конфликтните ситуации кои ќе произлегуваат од развојот на другите стопански и општествени активности ќе се решаваат врз основа на критериуми за глобална општествено-економска рационалност и оправданост со што ќе се постигнат следните зацртани цели:

- Запирање на тенденциите на прекумерна и стихијна пренамена на плодните површини во непродуктивни цели
- Зголемување на продуктивната способност на земјоделското земјиште и подобрување на структурата на обработливите површини во функција на поголемо производство на храна;
- Привремено или трајно исклучување од процесот на производство на храна на терените каде концентрацијата на токсични материи од сообраќајни коридори во земјиштето, воздухот и водата се над дозволените норми;
- Рекултивирање и враќање на деградираното земјиште во земјоделска намена со мелиоративни и агротехнички зафати;
- Искористување на компаративните предности и погодности на одделни подрачја и стопанства за повисок степен на финализација и задоволување на потребите на преработувачките капацитети и нивна ориентација кон извоз;
- Обезбедување на материјални и други услови за дефинирање и реализација на програмата за реонизација на земјоделското производство поради рационално искористување на сите природни ресурси, човечки потенцијали и индустрископреработувачки капацитети;
- Примена на мерки за одржлив развој, кои подразбираат: поголема употреба на природни ѓубрива, контролирана употребување на вештачки ѓубрива во склад со потребата на растенијата односно врз основа на стручни анализи, употреба на т.н еколошки ѓубрива, примената на т.н. систем капка.

За оптимално искористување на еколошките и други услови, се предлага да се користи реонизацијата според која **Република Македонија е поделена во 6 земјоделско-стопански реони и 54 микрореони. Предметниот простор припаѓа на Пелагониски реон со 10 микрореони.**

При изработка на **планската документација**, неопходно е воспоставување и почитување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на нормите и стандарди за градба.

При изработка на планската документација локациите за сите содржини треба да се бараат исклучиво на површини од послаба катастарска класа (над II категорија). Приоритет е заштитата на земјоделското земјиште и ограничување на трансформација на земјиштето од I-II класа во неземјоделско земјиште.

Врз основа на Законот за земјоделско земјиште (Сл. весник на РМ, бр. 135/07, 18/11, 42/11, 148/11 и 95/12), пренамена на земјоделско земјиште се регулира со членовите 48, 49, 51, 51-а, 51-б, 51-в, 51-г и 52.

При зафаќање на нови земјоделски површини предвидени со програмата за изработка на урбанистички планови или друг плански документ предвиден согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање, потребно е да се прибави согласност за трајна пренамена од Владата на Република Македонија, на предлог на Министерството.

Согласно Член 49, Доколку при изработка на урбанистичко планската документација, односно проект за инфраструктура предвидени согласно со Законот за просторно и урбанистичко планирање се зафаќаат нови земјоделски површини, надлежниот орган за одобрување на планската програма за урбанистички план, државна и локална урбанистичко планска документација, односно за одобрување на проектот за инфраструктура, пред одобрување на истите, до Министерството поднесува барање за согласност за трајна пренамена на земјоделско земјиште во градежно.

Водни ресурси и водостопанска инфраструктура

Согласно Просторниот план на Р. Македонија планирањето и реализирањето на активностите за подобрување на условите за живот треба да се во корелација со концептот за одржлив развој, кој подразбира рационално користење на природните и создадените добра. Одржливиот развој подразбира користење на добрата во мерка која дозволува нивна репродукција, усогласување на развојните стратегии и спречување на конфликти во сите области на живеење.

Стратегијата за користење и развој на водостопанството е условена од фактот дека Р. Македонија е земја сиромашна со вода поради што треба рационално да се користи и троши. Во развојот на водостопанството и водостопанската инфраструктура мора да се запази концептот на одржлив развој кој е насочен кон рационално користење на водата како природното богатство на земјата. Колку водите во одреден простор може да се сметаат за "воден ресурс" зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како "ресурс" ја има многу помалку од "присутните води" што треба да се има секогаш во предвид при планирањето за нејзино искористување.

Со цел точно да се согледаат расположивите и потребните количини на вода во Републиката согласно Просторниот план на Р. Македонија во трите основни сливови на реките Вардар, Струмица и Црн Дрим дефинирани се 15 водостопански подрачја (ВП): ВП "Полог", "Скопје", "Треска", "Пчиња", "Среден Вардар", "Горна Брегалница", "Средна и Долна Брегалница",

"Пелагонија", "Средна и Долна Црна", "Долен Вардар", "Дојран", "Струмичко - Радовишко", "Преспа", "Охридско - Струшко" и "Дебар".

Селото Добромири, општина Новаци, припаѓа на водостопанското подрачје ВП "Пелагонија". Ова ВП го опфаќа горниот слив на Црна Река од нејзиниот изворишен дел до водомерниот профил Скочивир. Ова ВП е богато со вода.

За целосно искористување на постојниот хидролошки потенцијал на водотеците во ВП "Пелагонија" изградени се акумулациите "Стрежево" на реката Шемница и "Прилепско Езеро" на Стара Река. Водата од овие акумулации е наменета за наводнување на обработливите површини во Пелагонија.

Во планскиот период во ВП "Пелагонија" се предвидува изградба на акумулациите "Бучин" и "Скочивир" на Црна Река и акумулацијата "Цер" на Церска Река. Водите од овие акумулации се предвидуваат за наводнување на обработливите површини, производство на електрична енергија, водоснабдување на населението и индустријата. Исто така овие акумулации ќе обезбедат и заштита од големи води-поплави и заштита од наноси.

Согласно Просторниот план на Република Македонија основна цел во развојот на водостопанството е обезбедување на квалитетна вода за водоснабдување на населението и целосно покривање на населените места со водоснабдителна инфраструктура. Селото Добромири се водоснабдува од регионалниот водоснабдителен систем РВС Драгор од кој се водоснабдува градот Битола и околните селски населби.

Функционирањето на РВС Драгор преку кој се водоснабдуваат повеќе населени места претставува реализација на една од базичните цели во Просторниот план на Р. Македонија во областа на водостопанството - синхронизирана изградба на водостопански објекти со кои ќе се овозможи повеќе корисници да се снабдуваат со квалитетна вода.

Во границите на планскиот опфат на селото изградбата на водоснабдителната мрежа да биде усогласена со планското ширење на селото. Водата треба да се третира како производ кој има своја економска цена како и сите други производи. Поради тоа при изградбата на водоснабдителната мрежа да се применуваат современи материјали и техники, да се модернизира следењето на функционирањето на водоснабдителната мрежа, со цел да се постигне рационално и штедливо користење на водата.

Еден од основните приоритети во заштитата на животната средина е **заштита на површинските и подземните води**. За таа цел потребна е изградба на канализациски системи за прифаќање и третман на отпадните води.

Проектирањето и изведувањето на канализациониот систем ќе се врши по важечките прописи и стандарди за изградба. За одредување на капацитетот на мрежата усвоен е норма од 80% од водоснабдителната норма.

За да се заштитат површинските и подземните води од загадување со отпадни води потребно е стриктно спроведување на принципот на заштита на квалитетот на водите на самите изворишта на загадување преку:

- Изградба на сепарациски канализациски систем во границите на планскиот опфат;
- Изградба на канализациската мрежа согласно со ширење на селото;

- Изградба на пречистителна станица и испуштање на отпадните води во најблискиот реципиент од како нивниот квалитет ќе биде доведен во согласност со "Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води".
- Доколку во границите на планскиот опфат постојат стопански капацитети кои од технолошкиот процес испуштаат отпадни води кои поради својот квалитет може да го оневозможат функционирањето на пречистителната станица за отпадни води или да предизвикаат проблеми во функционирањето на канализациската мрежа во селото, стопанскиот субјект мора да изврши предтретман на отпадните води пред да ги испушти во канализациска мрежа.

За **наводнување** на обработливите површини во В.П "Пелагонија" изградени се системи за наводнување кои покриваат површина од 24.743 ха. во Прилепско Поле и Битолско Поле, а за планскиот период до 2020 год. се предвидува проширување за нови 85.223 ха.

Сегашни изворници за наводнување се Црна Река, река Шемница, Стара Река и акумулациите "Стрежево" на р. Шемница и "Прилеп" на Стара Река. Сегашните изворници за наводнување се предвидува да се прошират со изградба на акумулациите "Чебрен", "Бучин" и "Скочивир на Црна Река.

Селото Добромири се наоѓа во Пелагониската Котлина каде се наоѓаат најголемите обработливи површини во Државата. Во близина на селото се наоѓаат водостопански објекти, канали за наводнување и одводнување, кои се дел од системите за наводнување на земјоделското земјиште. При изработката на планската документација за селото да се почитуваат заштитните зони од на каналите согласно позитивната законска регулатива.

При изработка на планската документација за селото, површините за сите содржини треба да се бараат исклучиво на површини од послаби бонитетни класи. Приоритет е заштитата на земјоделското земјиште и ограничување на неговата трансформација во неземјоделско земјиште.

Енергетски извори и енергетска инфраструктура

Од аспект на **енергетиката и енергетската инфраструктура** со Просторниот план на Р.Македонија се дефинираат состојбите, потребите и начините на задоволување на потрошувачката на разните видови на енергија во Македонија. При тоа приоритет се дава на намалување на увозната зависност на енергенти и енергија, односно задоволување на потрошувачката со домашно производство. За урамнотежување на потрошувачката и преносот на електричната енергија во сите делови на Македонија се планира подобрување на квалитетот и доверливоста на работата на ел.преносната мрежа.

Размената на електрична енергија помеѓу балканските електроенергетски системи (чии земји најчесто се увозници) е многу значаен фактор за натамошниот развој. Ел.енергетските системи на овие земји треба да бидат поврзани со интерконективните водови со доволен капацитет за да водовите не преставуваат тесно грло во трансмисијата на потребните количини на електрична моќност. Македонија досега има 400kV водови со Р.Грција (два вода) и Косово, во изградба е водот кон Р. Бугарија а во план е градбата на водови кон

Србија и Р. Албанија. Трасите на постојните 400kV водови приклучени во ТС Битола-2 минуваат на 1км источно од с.Добромири и немаат конфликт.

Постојните и планирани 110kV водови кои завршуваат во ТС Битола-2 минуваат на 1км источно од с.Добромири и немаат конфликт со планскиот опфат.

Гасовод-нафтовод

Природниот гас, со сегашната потрошувачка, малку е застапен во енергетскиот сектор во Македонија. Со негова зголемена употреба се воведува еколошки поприватливо гориво кое со својот хемиски состав и висока калорична моќ, представува одлична замена за нафтата, нејзините деривати, јагленот и другите цврсти горива. Во однос на другите енергенти природниот гас при согорување испушта помалку штетни материи.

Изградениот крак Жидилово-Скопје е дел од меѓународниот транзитен гасоводен систем Русија-Романија-Бугарија-Македонија. Се планира во идниот период доизградба на гасоводната мрежа во Македонија и поврзување со мрежите на соседните држави што ќе овозможи зголемување на сигурноста во снабдувањето на сите региони во Македонија но и урамнотежување на потрошувачката во текот на целата година.

При проширувањето и натамошната доизградба на гасоводниот систем се планира да се изгради магистрален вод-крак Неготино-Битола со што ќе се овозможат поволни услови за развој на гасоводната мрежа во овој регион. Трасата на овој гасовод ќе минува на 0,4км јужно од с.Добромири.

Население

Утврдувањето на концептот на просторната организација, уредувањето и користењето на територијата на Републиката, а во контекст на тоа и стопанската структура, зависи од развојот, структурните промени и просторната дистрибуција на **населението**.

Врз основа на прогноза за бројот, структурата, темпото на растежот, критериумите за разместување и подвижноста, треба да се покаже просторно-временската компонента на остварување на идната организација и уредување преку демографскиот аспект.

Демографските проекции, кои на планирањето му даваат нова димензија, покажуваат или треба да покажат, како во иднина ќе се формира населението, неговиот работен контингент (работна сила) и домаќинствата и како треба да придонесат кон сестрано согледување на идната состојба на населението како произведен дел, потрошувач и управувач - креатор.

Тргнувајќи од определбата дека **популациската политика преку систем на мерки и активности** треба да влијае врз природниот прираст, се оценува дека за обезбедување на плански развој и излез од состојбата на неразвиеност се наметнува водењето активна популациска политика во согласност со можностите на социо-економски развој на Републиката. Во овие рамки треба да се води единствена популациска политика со диференциран пристап и мерки по одделни подрачја, со цел да се постигне **оптимализација во користењето на просторот и ресурсите**, хуманизација на условите за семејниот и општествениот живот на

населението, намалување на миграциите, како и создавање на услови за порамномерен регионален развој на Републиката.

Според податоците од Пописот на населението, домаќинствата и становите спроведен во 2002 година, во општината Новаци на која што припаѓа селото Добромири регистрирани се вкупно 3549 жители, додека само во селото Добромири живеат вкупно 345 жители.

Како демографска рамка, населението е значајна категорија која треба да се има во предвид при апроксимацијата на потенцијалните работни ресурси и потенцијалните потрошувачи и корисници на сите видови услуги.

Урбанизација и систем на населби

Урбанизацијата како сложен, динамичен процес треба да претставува основна рамка и влијателен фактор во насочувањето на долгорочниот просторен развој на Република Македонија.

Планскиот концепт на **развојот и уредувањето на селските подрачја** претставува значајно, стратешко прашање и интегрален дел на глобалниот концепт на долгорочниот просторен развој на државата. Негова основна определба претставува унапредување на квалитетот на животните услови во руралната средина и намалување на постојната разлика во однос на условите во урбаните средини, преку интегрален-сеопфатен развој на селото.

Концептот на развојот и уредувањето на селските подрачја за основа ги има целите со кои е предвидено:

- Сеопфатен, рамномерно територијално распределен развој на целата територија;
- Интензивирање на функционалните врски во доменот на стопанството и услугите помеѓу соседните центри со координирано, заедничко организирање на активностите;
- Создавање услови за непречено вршење на основните човекови активности (функции), обезбедување висок степен на заштита на животната средина и запазување на принципите на одржлив развој;
- Стимулирање на развојот на основните дејности преку активирање на локалните потенцијали, оптимално искористување на природните погодности и осовременување на производството;
- Подобрување на животните услови преку плански насочено уредување на населбите и целосно опремување со елементи на комунална инфраструктура;
- Интегрално планирање на развојот на населените места и организација, уредување и користење на севкупната површина во границите на атарот и
- Обезбедување на целосна интеграција на руралните населби во системот на населбите во функционалните единици.

Просторниот развој на руралните населби, базиран на соодветна планска документација наметнува усогласување на истиот со планските решенија и насоки на Просторниот план на Република Македонија во сите сегменти на развојот, со особен акцент на она што значи стратешки решенија и насоки. Во таа смисла, одредени иницијативи за просторен развој кои се манифестираат со зафаќање на нови простори, проширување на урбаните опфати и регулирање на

постојните градежни подрачја треба да се преиспитуваат согласно решенијата од повисок, стратешки интерес за државата. Неопходно е почитување на определбите на Просторниот план во однос на дестимулација на проширување на градежното земјиште од една и поефикасно и порационално искористување на постојната ангажирана површина од друга страна; односно:

- При изработка на урбанистичките планови на населбите, површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво во рамките на постојните урбани опфати, а надвор од овие рамки за исклучително оправдани цели и потреби, на површини од послаби бонитетни класи (над II категорија);
- Изградбата на викенд населби, стопански зони, земјоделски и други објекти со специфични намени да се насочува кон подрачја кои со планови и програми на општините ќе бидат определени за тие цели;
- Рационално користење на просторот за изградба на инфраструктурните мрежи и системи во единствени коридори дефинирани во плановите и програмите на општините;
- Усогласување на густините на населеност, изграденост и спратност, со принципите на хумано живеење и рационално искористување на просторот и урбаните содржини согласно со сите видови на заштита.

Во рамките на насоките за изработка на планови од пониско ниво, кои ги дава просторниот план, за комплекси од ваков тип треба да се почитува:

- избор и распоред на активности согласно со природните услови, расположивата работна сила и постојните стопански капацитети;
- создавање можности за отворање нови работни места во населби и подрачја каде треба да се задржи постојното население и да се насочат миграциите;
- обезбедување на спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се организира и уредува просторот со цел за вкупен развој, а особено во однос на:
 - бесправната градба;
 - стопанисувањето со шумите, земјоделското земјиште, водите и друго;
 - заштита на создаденото и природното богатство;
 - насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја треба да се утврдат со помош на стручни основи и упатствата од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина.

Домување

Во планските определби и насоки на Просторниот план од аспект на организација на **домувањето** како една од основните функции на населбите, е применета концепцијата на полицентричен развој која го третира домувањето како *посебен тип на развоен ресурс*, што е особено битно за неразвиените

подрачја, каде треба да се тежи кон надминување на негативните стопански и демографски трендови по пат на формирање на нови жаришта на развојот.

Основните цели на домувањето се во функција на оптимална проекција на станбениот простор, а се однесуваат на:

- обезбедување стан за секое домаќинство;
- подобрување на станбениот стандард во поглед на површина, број на соби, градежни карактеристики и комунална опременост на становите;
- изградба на адекватна инфраструктура во функција на поквалитетен стандард на домување;
- обнова, реконструкција и ревитализација на стариот станбен фонд, заради подобрување на условите за домување и подигање на квалитетот на станбениот фонд;
- асеизмичност во градбата,
- замена на субстандардниот станбен фонд
- организирање на становите како хумано уредени простори со соодветни придружни објекти за деца и возрасни;
- постигнување порамномерна станбена изградба;
- изградба на социјални станови;
- обезбедување поволни финансиски услови за решавање на станбениот проблем, преку одобрување поволни кредитни услови за станбена изградба;
- изнаоѓање модуси и дефинирање на критериуми за надминување на појавата на бесправна изградба

При проекција на потребниот станбен фонд за потребите на село Добромири- општина Новаци треба да се обрне внимание особено на:

- од потребата за нов станбен фонд по основ на порастот на бројот на жителите и намалување на просечниот број членови на домаќинства,
- од потребата за замена на субстандардниот станбен фонд,
- од потребите за корегирање, односно подигнување на стандардот и културата на домувањето.

Како оријентациона рамка за одредување на проекцијата на станбените потреби во селото Добромири може да се користи проекција на станбени потреби на ниво на општина Новаци а согласно податоците од Просторниот План на РМ.

	Општина Новаци
станбен суфицит	127
станови кои се задржуваат	813
субстандардни станови	110
домаќинства во 2020г	1000
нови станови по основ пораст на население	204
нови станови по основ отклонување на дефицит	0
вкупно нови станови во 2020г	314
вкупно станови во 2020г	1127

Проекцијата на потребниот станбен простор во планскиот период треба да се заснива на нормативите зацртани во ППРМ и тоа: 20-25 м²/жител станбена површина, 40-80 м²/стан (оптимална големина), 100% опременост на станот со инсталации и потполно елиминирање, односно замена на субстандардниот станбен фонд.

Јавни функции

Организацијата на јавните функции, согласно планираната мрежа на населби, поаѓа од постојната мрежа на јавните функции во регионот под претпоставка дека идниот развој на истите ќе се развива во согласност со економските, институционалните и други промени во него.

Организирање на мрежата на јавните функции овозможува:

- достапност на функциите до сите граѓани во регионот;
- воедначен квалитет на пружените услуги;
- прилагоденост на програмата на јавните служби на локалните карактеристики како и можност за избор на модалитет и вид на услуга.

Целите за развој на јавните функции по дејности се следни:

Предучилишно образование:

- развој на мрежата институции за предучилишно воспитување и образование детски установи (јасли, комбинирани детски установи и сл.), за поуспешно подготвување на децата за училиште;
- во предучилишни установи треба да бидат опфатени 70% од децата на предучилишна возраст ;

Основно образование:

- по можност во секое населено место да има основни училишта или во непосредна околина, со организиран превоз со училишни автобуси;
- изградба на нови и реконструкција на стари училишни објекти во согласност со современите педагошки и хигиенски барања како и обезбедување оптимален училишен простор според современите стандарди и нормативи;
- целосна опфатеност на децата на возраст од 7-14 год во училиштата;
- приспособување на програмските содржини и образовно воспитната функција на училиштето со современите педагошки и научни сознанија.

Здравство:

- порамномерен развој на здравствената служба и подобрување на квалитетот на пружените услуги со подобрување на просторната организација и кадровска екипираност на здравствените служби, за задоволување на потребите на населението;

Социјална заштита:

- развој на организациите за социјална заштита и организациите за згрижување и воспитание на децата и нивно поттикнување, од кои дел, во

пазарните услови на стопанисување, ќе може да се формираат и како приватни институции согласно потребите на населението;

- за заштита на здравјето на старите лица да се организираат специфични видови на заштита (сместување, исхрана, домашна нега и други лекувања, патронажни посети и сл.).

Култура:

- барање поголеми можности и повисоки форми на културно живеење, во склад со очекуваниот развој и социо-економските трансформации во услови на пазарно стопанисување.

Физичка култура:

- обезбедување на простори, капацитети и објекти од областа на физичката култура и нивна рамномерна и рационална просторна разместеност;

Во рамките на планирана мрежа на јавните служби во покрај економските показатели, неопходно е да се вклучат и соодветни показатели на достапноста на услугите за граѓаните, како што се:

- сообраќајна достапност, информатичка достапност (телефон, телефакс и сл.) ;
- задржување на традиционалните функционални специфичности на одделни населби во однос на одделни јавни дејности;
- утврдување на обврзувачки стандарди и норми за одделни јавни дејности, со цел да се обезбедат обврзувачки, минимални услови за задоволување на потребите.

Препораката за организација на јавните функции за с. Добромири-општина Новаци, поаѓа од постојната мрежа на јавните функции под претпоставка дека идниот развој на овие функции ќе се развива во согласност со економските, институционални и други промени кои се во тек.

Образование:

- задолжително е основно образование(деветолетка) кое е задолжително за сите населби

Здравствена заштита:

- од примарна задолжително е здравствена станица; мобилна здравствена служба ,и аптеки како комплементарни служби;

Култура:

- библиотеки,
- дом на културата, сценско музички дејности (пожелно е доколку постои интерес и економска основа за организирање на содржината);

Физичка култура:

- отворени, уредени простори, погодни за организирање на разни спортски активности, опремени со минимални барања за одржување;

- покриени објекти за физичка култура со соодветни санитарни и останати пропратни простории.

Основни нормативи и стандарди кои треба да се почитуваат при предвидување на јавните функции во село Добромири-општина Новаци се :

За образование:

- за одредување на површината на училишниот објект потребно е мин. 7 м² по ученик и мин. 20 м² по ученик за комплексот на училиштето;

За здравство:

- гравитациско подрачје на здравствените станици и мобилна здравствена служба да е до 1000м. Во однос на бројот на лекари потребно е да се обезбедат на 1000жители просечно 2лекари;

За култура:

- потребен простор за библиотеките е со мин. 100 м² на 1000 жители;

За физичка култура:

- за задоволување на просторните потреби на објектите од физичка култура потребни се 2 м²/жител.

Индустрија

Развојот и просторната разместеност на индустријата имаат значајно влијание во поттикнување на развојот на вкупната економија и придонес за модернизација на другите области од економскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешно спроведување на насоките и определбите за развој на индустриските гранки и нивно рационално разместување во просторот ги детерминираат позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Врз основа на сознанијата и определбите на националната стратегија за економски развој на Република Македонија (МАНУ, 1997), како и врз основа на досегашниот развој, а особено концептот на одржлив развој, основните насоки и стратешки определби на долгорочниот развој на индустријата се: технолошко реструктурирање; извозна ориентација на водечките сектори и гранки; пошироко воведување и развој на еколошки-просторно прифатливо индустриско производство со развој на штедливи технологии (во однос на природните ресурси, енергијата и горивото и работната сила) и (или) малкуотпадни (безотпадни) технологии; зголемување на ефикасноста на производството, врз база на зголемување на продуктивноста на трудот, ефикасно користење на материјалните ресурси, подобрување на квалитетот на производот, подобрување на организацијата на работењето и др.; почитување на инвестиционите критериуми врз база на континуирано планирање и прифаќање на пазарните критериуми на стопанисување; стратегија на разместеност на индустриските капацитети која ја респектира просторната структура на факторите на разместеноста, рационалниот распоред на материјалните производствени

фондови, од аспект на вкупниот простор на Републиката и потребите од комплексен развој на одделни територијални единици; развој на малите претпријатија, заради остварување на концептот на децентрализираниот развој и разместеност на индустријата.

Развојот на индустријата по одделните општини, особено помалите, се очекува да се остварува со градба на мали, флексибилни капацитети и поголема застапеност меѓу другото и на агро-индустрискиот сектор.

Врз овие основи, во наредниот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето, подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.

Со Урбанистичкиот план за селото Добромири во општина Новаци со плански опфат од 54,8 ха, доколку се предвидат површини со производна намена потребно е да бидат применети стандардите за заштита на животната средина и одржлив економски развој согласно планските определби утврдени со Просторниот план на Република Македонија во областа на развојот и разместеноста на индустриските дејности. Индустријата која е значајна дејност во придвижувањето на вкупната економија, има исто така значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на "одржлив" развој, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна алокација на индустриски гранки засновани на принципите на заштита на животната средина. Одржливиот развој претставува алтернатива за загрозените природни и создадени вредности и за создавање на хумано општество и окружување. Разрешувањето на конфликтите во овој систем треба да базира на интеракција на релацијата простор и социо-економската компонента на развојот.

Сообраќај и врски

Основата за планирање и развој на патната мрежа на Република Македонија се базира на одредбите за категоризација на патиштата, на стратешки дефинираните меѓународни коридори за патен сообраќај, на досега изградената европска патна мрежа-ТЕМ со "Е" ознака на патиштата, на досега изградената магистрална и регионална патна мрежа, како и на определбите од долгорочната стратегија за развој. Мрежата на патишта "Е" ознака што ги дефинира меѓународните коридори за патен сообраќај низ Републиката се: **Е-65, Е-75, Е-850, Е-871.**

Според Просторниот план на Република Македонија (2002 - 2020 г.) автопатската и магистрална патна мрежа релевантна за предметниот простор е:

- **Е-65** што се поклопува со делови од магистралните патишта М-3, М-4 и М-5 - (СР-Блаце-Скопје-Тетово-Кичево-Требеништа-Охрид-Битола-Меџитлија-ГР) - коридор за патен сообраќај во насока север-југ
- **М-5** - (Крстосница Подмоље-Охрид-Ресен-Битола-Прилеп-Велес-Бабуна-крстосница Отовица-Штип-Кочани-Делчево-БГ-Звегор), со (Крак Битола-крстосница Кукуречани-ГР-Меџитлија)

Врз основа на **Одлуката за категоризација на државните патишта (Сл. Весник број 133/11, 150/11 и 20/12)** овој магистрален патен правец се преименува со ознаката:

- **A3** - (Крстосница Требениште-врска со А-2-крстосница Подмоље-Охрид-Косел-Ресен-Битола-Прилеп-Велес-Штип-Кочани-Делчево-граница со Бугарија-граничен премин Рамна Нива), делница Битола-крстосница Кукуречани-граница со Грција-**граничен премин Меситлија**-делница Косел-врска со А-3-Охрид-граница со Албанија-ГП Љубаништа)

На автопатската и магистралната патна мрежа се надоврзуваат **регионалните патишта**, што заедно со локалните категоризирани патишта ќе ја сочинуваат патната мрежа на Република Македонија. Релевантен регионален патен правец за предметната локација Според Просторниот план на Република Македонија (2002 - 2020 г.) е:

- **P-120** - (Врска со Р-106-Добрушево-Новаци-Бач-врска со Р-510)

Врз основа на **Одлуката за категоризација на државните патишта (Сл. Весник број 133/11, 150/11 и 20/12)** овој регионален патен правец влегува во групата на **регионални патишта "P2"** и се преименува со ознаката:

- **P2340 (P-120)** - (Врска со Р1101-Добрушево-Новаци-Бач-врска со Р2238)

При планирање да се почитува заштитна зона на патот, согласно Законот за јавни патишта (Сл.в. на РМ, бр. 84/08, бр. 52/09, бр. 114/09, бр.124/10, бр.23/11, бр.53/11 и бр.44/12).

Примарната **аеродромска мрежа** во Република Македонија треба да ја сочинуваат вкупно 4 аеродроми за јавен воздушен сообраќај, и тоа во Скопје, Охрид, Струмица и Битола. Аеродромот во Скопје треба да се оспособи за прием и отпрема на интерконтинентални авиони (со продолжување на постојната полетнослетна патека, или со изградба на нов аеродром на друга локација), аеродромот во Охрид да се реконструира во повисока-II категорија, а новите аеродроми што се предвидуваат во Струмица и Битола да бидат со доминантна намена за карго транспорт на стоки. Планираниот аеродром во Струмица е во близина на с.Босилово.

Телефонска мрежа

АД "Македонски Телекомуникации" за своите корисници обезбедува широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни телекомуникациони услуги, јавни говорници. Телекомуникационите услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената комуникациска мрежа со примена на најсовремени технологии.

Корисници во ова подрачје во телекомуникацискиот сообраќај се приклучени преку телефонската централа во Битола.

Мобилна телефонија

Кориснички компании за мобилна телефонија во Македонија се Т-Мобиле, ВИП и Оне. Тие во своите секојдневни развојни активности вршат:

- Квалитетно мрежно покривање со мобилен сигнал на:
 - региони, општини, населени места,
 - подрачја од јавен интерес (културно-историски, спортски, стопански, индустриски, погранични зони и др.)
 - сообраќајна и транспортна инфраструктура

- Изготвување на проекти за развој на ГСМ мрежата согласно постоечката инфраструктура на теренот
- Усогласување на развојните планови со одделни институции на државата (министерства, управи и сл.).

Целиот овој регион, покриен е со сигнал на трите компании за мобилна телефонија во РМ.

Заштитна на животната средина

Анализата на влијанијата врз животната средина, како превентива, има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина. За разлика од "пасивниот" пристап, со кој се применуваат заштитни мерки по настанатиот проблем, што претставува финансиско оптоварување на производителите, давачите на услуги и општеството во целост, превентивната заштита на животната средина се трансформира во елемент на развој и појдовна основа за глобалното управување со животната средина засновано на принципите на **одржливиот развој**. Одржувањето на континуитет во следењето на состојбите во медиумите и областите на животната средина, дава претстава за трендот на промени кои настанале во текот на подолг временски период на анализираното подрачје, како основа за планирање и предвидување на промените кои би можело да се очекуваат во животната средина во временската рамка на која се однесува планскиот документ.

Мерките и активностите кои се превземаат во насока на рационално искористување на просторот и заштитата на животната средина, при што се земени во предвид и посебните интереси на просторното уредување и развој се:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство,
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој, посебно во однос на:
 - стопанисувањето на земјоделското земјиште, шумите, водите и др.
 - заштитата на природното и создаденото богатство.
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори.

Преку изработка на **Урбанистичкиот план за село Добромири, општина Новаци** и имплементација на параметрите за уредување на просторот ќе се обезбеди:

- Рационално и ефикасно користење на градежното земјиште и поефикасно искористување на постојната ангажирана површина, како и површината на предвиденото проширување;
- Ефикасно сообраќајно поврзување, планско уредување и екипирање на населбата со комунална инфраструктура и неопходните функционални содржини;

- Стимулација на населението за траен опстанок во матичната средина преку целосна афирмација на најбитните аспекти на живеењето и стопанисувањето и се создава неопходна социјална и економска сигурност;
- Се запазуваат и афирмираат културните и природните посебности и вредности и се запазува квалитетот на животната средина во селските подрачја.

Законската регулатива, врз основа на која се уредува областа, од аспект на заштита на животната средина и која е потребно да се примени при изработка на Урбанистичкиот план за село Добромири, општина Новаци е следната:

- Закон за животна средина (Службен весник на РМ, број.53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11 и 123/12)
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух (Сл.в.на РМ, бр.100/12)
- Закон за управување со отпадот (Службен весник на РМ, број.09/11-пречистен текст и број.51/11);
- Закон за заштита од бучава во животната средина (Службен весник на РМ, број.79/07, 124/10 и 47/11)
- Закон за водите (Службен весник на РМ, број.87/08, 06/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12)
- Уредба за класификација на водите (Службен весник на РМ, број.18/99)
- Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води (Службен весник на РМ, број.18/99 и 77/99)
- Правилник за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање (Службен весник на РМ, број. 63/12, 126/12 и 19/13) и други законски и подзаконски акти.

Концептот за заштита на животната средина се базира на општите и посебни цели и насоки за заштита на посебните природни вредности, меѓу кои амбиенталните, естетските и рекреативните потенцијали на просторот. Токму затоа, при изработката на **Урбанистичкиот план за село Добромири, општина Новаци**, потребно е да се има во предвид следното:

- **Да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности, квалитетот, количината и режимот на површинските и подземните води;**
- Одржување на крајбрежната вегетација на водотеците во близина, за заштита од ерозивен нанос;
- Да се предвидат соодветни технички зафати за **пречистување на отпадните води** и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена;
- **Задолжително испитување на пречистените отпадни води** пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со граничните вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот, согласно Уредбата за класификација на водите и Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води;
- Да се превземат мерки и активности за **избегнување или намалување на бучавата**, особено во близина на населените места, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата врз здравјето на населението во

- непосредната околина и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина;
- Согласно со член 7 од Законот за управување со отпадот (Сл.в. на РМ, бр.09/11- пречистен текст и бр.51/11), создавачите на отпад се должни во најголема можна мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето. При **управување со отпадот** по претходно извршената селекција, отпадот треба да биде преработен по пат на рециклирање, повторно употребен или во истиот или во друг процес за екстракција на секундарни сировини или пак да се искористи како извор на енергија;
 - После соодветниот третман, **отпадните материји** да се одложат на депонија;
 - Потребно е да се потенцира дека создавачот и/или поседувачот на отпадни материји и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина.
 - Да се избегне губење, модификација и фрагментација на живеалиштата и прекумерно искористување на биолошките ресурси, со цел да се намалат или целосно елиминираат негативните последици врз стабилноста на екосистемите и деградација на биодиверзитетот;
 - При изработка на Урбанистичкиот план за село да се имплементираат плански мерки за заштита на биодиверзитетот;
 - Планирање на **современа инфраструктура**.

Природно наследство

Од областа на **заштита на природата** (*природното наследство, природните рејќосии и биолошката и пределската разновидност*), урбанистичкиот план за село треба да се усогласи со Просторниот план на Република Македонија на тој начин што, врз основа на режимот за заштита, ќе се организира распоред на активности и изградба на објекти кои ќе се усогласат со барањата кои ги поставува одржливото користење на природата и современиот третман на заштита.

Особено внимание при заштита на природата, треба да се посвети на начинот, видот и обемот на изградбата што се предвидува во заштитените простори за да се одбегнат или да се надминат судирите и колизиите со инкомпатабилните функции. За таа цел е неопходно почитување на следните принципи:

- Оптимална заштита на просторите со исклучителна вредност;
- Зачувување и обновување на постојната биолошка и пределска разновидност во состојба на природна рамнотежа;
- Обезбедување на одржливо користење на природното наследство во интерес на сегашниот и идниот развој, без значително оштетување на деловите на природата и со што помали нарушувања на природната рамнотежа;
- Спречување на штетните активности на физички и правни лица и нарушувања во природата како последица на технолошкиот развој и извршување на дејности, односно обезбедување на што поповолни услови за заштита и развој на природата;
- Рационална изградба на инфраструктурата;

- Концентрација и ограничување на изградбата;
- Правилен избор на соодветна локација.

Според Законот за заштита на природата (Службен весник на РМ, број.67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12 и 13/13) и Законот за животната средина (Службен весник на РМ, број.53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11 и 123/12) потребно е внесување на мерки за заштита на природата при планирањето и уредувањето на просторот кои треба строго да се почитуваат.

На просторот за кој се планира изработка на Урбанистички план за село Добромири, општина Новаци, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Доколку при изработка на урбанистичкиот план за село или при уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозеено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат мерки за заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на сите објекти кои би можеле да бидат предложени и прогласени како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт за прогласување природното добро или Просторниот план за подрачје со специјална намена;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејзаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и преземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветни институции во окружувањето;
- Почитување на начелата за заштита на природата согласно Законот за заштита на природата (Службен весник на РМ, број.67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12 и 13/13).

Заштита на културно-историско наследство

Во своето милениумско постоење, човековата цивилизација од праисторијата до денес, на територија на Р. Македонија, оставила значајни траги од вонредни културни, историски и уметнички вредности, кои го потврдуваат постоењето, континуитетот и идентитетот на македонскиот народ на овие простори.

Просторниот аспект на недвижното културно наследство е предмет на анализа во корелација со долгорочната стратегија за економски, општествен и просторен развој, односно стратегијата за зачувување и заштита на тоа наследство во услови на пазарно стопанство.

Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, за потребите на Просторниот план на Републиката, изготви **Експертен елаборат за заштита на**

недвижното културно наследство во кој е даден Инвентар на недвижно културно наследство од посебно значење.

Инвентарот содржи список на регистрирани и евидентирани недвижни културни добра, што подразбира список на недвижните предмети со утврдено својство споменик на културата, односно на недвижните предмети за кои основано се претпоставува дека имаат споменично својство. Тоа се: археолошки локалитети, цркви, манастири, џамии, бањи, безистени, кули, саат кули, турбиња, мавзолеи, конаци, мостови, згради, куќи, стари чаршии, стари градски јадра и други споменици со нивните имиња, локации, блиските населени места, период на настанување и општините во кои се наоѓаат спомениците.

Согласно Законот за заштита културното наследство (Сл.весник на РМ бр. 20/04, бр.115/07, бр.18/11, бр.148/11 и бр.23/13), видови на недвижно културно наследство се: споменици, споменички целини и културни предели.

Значаен дел од недвижното културно наследство (околу 45%), се наоѓа во **руралните населби** и ридско-планинските подрачја, кои се целосно или делумно напуштени, што значително ја усложнува нивната заштита и користење.

На подрачјето кое е предмет на анализа **нема** регистрирани недвижни споменици на културата (Експертен елаборат).

Во **Археолошката карта на Република Македонија**, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човечката егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје, евидентирани се локалитети:

- **КО Добромири** - *Арајски Гробишта*, населба од неолитско време, се наоѓа на 1 км северно од селото и на околу 400 м источно од Црна Река; *Голема Тумба*, населба од неолитско време, се наоѓа на 1.5 км северно од селото, во непосредна близина на старото корито на Црна Река; *Горна Тумба*, населба од неолитско време, се наоѓа на 1 км северно од селото и на околу 300 м западно од патот за селото Аглеарци;

Според Просторниот план на Р.Македонија, најголем број на цели се однесуваат на третманот и заштитата на културното наследство во плановите од пониско ниво.

При изработка на планска документација од пониско ниво, да се утврди точната позиција на утврдениот *локалитет со културно наследство* и во таа смисла да се применат плански мерки за заштита на недвижно културно наследство:

- задолжителен третман на недвижното културно наследство во процесот на изработката на просторните и на урбанистичките планови од пониско ниво заради обезбедување на плански услови за нивната заштита, остварување на нивната културна функција, просторна интеграција и активно користење на спомениците на културата за соодветна намена, во туристичкото стопанство, во малото стопанство и услугите и во вкупниот развој на државата;
- планирање на реконструкција, ревитализација и конзервација на најзначајните споменички целини и објекти и организација и уредување на контактниот, околниот споменичен простор заради зачувување на нивната културно-историска димензија и соодветна презентација;

- измена и дополнување на просторните и урбанистичките планови заради усогласување од аспект на заштита на недвижното културно наследство;

Согласно Закон за просторно и урбанистичко планирање (Сл. весник на РМ бр.60/11 - пречистен текст и 53/11 - измена и дополна), во просторните и урбанистички планови, врз основа на документацијата за недвижното културно наследство, задолжително се утврдуваат: плански мерки за заштита на спомениците на културата, како и насоки за определување на режимот на нивната заштита.

Вградувањето соодветен режим за заштита на недвижното културно наследство во просторен и урбанистички план се врши според заштитно-конзерваторски основи за културно наследство (Согласно чл. 71 од Законот за заштита на културно наследство).

Недвижното културно наследство, без оглед дали е во прашање градителска целина или поединечен објект, како заедничко културно богатство на светот, во просторните и урбанистичките планови треба да се третира на начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационото ткиво на градовите и населените места или пошироките подрачја и потенцирање на неговите градежни обликовни и естетски вредности.

Туризам и организација на туристички простори

Туризмот и угостителството со својата основна функција-прифаќање, сместување и истовремено задоволување на голем број разновидни барања и желби на туристите, влијае како врз вкупната економија и развојот на одредена средина, а исто така има изразено влијание и врз просторот во кој ја обавува дејноста. Туризмот со своето мултиплицирано влијание во процесот на стопанисување, посредно и непосредно, ги вклучува и другите гранки и дејности во вкупната понуда на туристичкиот пазар. Ова, пред сè, се однесува на угостителството, трговијата, сообраќајот, занаетчиството, здравството и на разни други видови услуги. Исто така, преку туризмот се нудат и се продаваат и нематеријални вредности, како што се: разни информации, обичаи, фолклор, забава, спортско-рекреативни активности и слично.

Врз основа на комплексно согледаните природни и создадени услови и ресурси по обем, квалитет, распространетост или уникатност, функционалност, атрактивност и степен на активираност, на територијата на Р. Македонија како посебни целини може да се издвојат следните видови на туристички потенцијали: водените површини, планините, бањите, целините и добрата со природно и културно наследство, транзитните туристички правци, градските населби, ловните подрачја и селата.

Согласно со основните долгорочни цели, концептот и критериумите за развој и организација на туристичката понуда, во Републиката се дефинирани вкупно 10 туристички региони со 54 туристички зони.

Предметниот простор за кој се наменети Условите за планирање на просторот, припаѓа на Пелагониски туристички регион со 9 туристички зони и 25 туристички локалитети.

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи

Согласно Просторниот план на Република Македонија и согласно Законот за одбрана (Службен весник на РМ, број.185/11 - пречистен текст), Законот заштита и спасување (Службен весник на РМ, број.93/12 - пречистен текст) и Законот за управување со кризи (Службен весник на РМ, број.29/05 и 36/11), селото за кое се работи Урбанистички план се наоѓа во **простори погодни за слободни територии-подрачја**, односно простори кои поради своите природни својства се тешко пристапни за оклопни механизирани единици надвор од урбаните агломерации и комуникациите и од главните насоки на напаѓање. Овие подрачја поради слабата населеност и недоволната изграденост имаат низок степен на повредливост заради што се погодни за формирање на слободни територии.

Поволноста на просторите погодни за слободни територии, овозможуваат сместување на евакуираното население. Во плановите за евакуација треба да завземаат најзначајно место како простори од регионално и републичко значење во кои во услови на војна евакуираното население ќе биде носител на производство пред сè на храна како и за други најнеопходни производи за одбрана и преживување. На овие простори треба да се предвидуваат туристички и рекреативни капацитети, викенд населби, развој на сточарство и земјоделие, лоцирање на помали индустриски и стопански капацитети и изградба на неопходна инфраструктура како трајна развојна и одбрамбена стратегија.

Според тоа во согласност со член 53 од Законот заштита и спасување (Службен весник на РМ, број.93/12 - пречистен текст) **задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување**. Тоа опфаќа пред сè изградба на објекти отпорни на сеизмички дејствија, регулирање на водотеците и изградба на систем на одбранбени насипи, обезбедување на противпожарни пречки, изградба на објекти и заштита и изградба на потребната инфраструктура. За ефикасна заштита на населението и материјалните добра, задолжително треба да се обезбедат средства за лична и колективна заштита, материјално-технички средства потребни за спроведување на мерките за заштита и спасување, обука за примена на средствата за заштита и спасување во за тоа предвидените центри.

Обврската за изградба на засолништа се однесува на загрозените зони. Загрозените зони ги утврдува Владата и истите се составен дел на просторните и урбанистичките планови.

Начинот на изградба, одржувањето и користењето на засолништата и другите заштитни објекти и определувањето на потребниот број на засолнишни места со уредба ги уредува Владата.

Обврската на планирање и изградба на засолништа заради заштита на населението од воени разурнувања во станбените, стопанските, деловните, јавните и другите видови на градежни објекти е уредено со повеќе закони и подзаконски акти, и тоа:

- Законот за одбрана (Службен весник на РМ, број.185/11 - пречистен текст);
- Законот за заштита и спасување (Службен весник на РМ, број.93/12 - пречистен текст);
- Законот за управување со кризи (Службен весник на РМ, број.29/05 и 36/11);

- Законот за просторно и урбанистичко планирање (Службен весник на РМ, број.60/11 - пречистен текст и број.53/11) ;
- Уредба за начинот на изградбата на јавните засолништа и одржувањето и користењето на веќе изградените засолништа и другите заштитни објекти и определување на потребниот број засолнишни места (Службен весник на РМ, број.153/10);
- Уредба за спроведување на засолнувањето (Службен весник на РМ, број.93/05);
- Уредба за спроведување на мерката заштита и спасувањето од пожари, експлозии и опасни материи (Службен весник на РМ, број. 100/10);
- Уредба за начинот на применувањето на мерките за заштита и спасување, при планирањето и уредувањето на просторот и населбите, во проектите и при изградба на објектите, како и учество во техничкиот преглед (Службен весник на РМ, број.105/05);
- Правилник за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови (Службен весник на РМ, број.78/06);

Сеизмичките појави-земјотресите се доминантни природни непогоди во Република Македонија, кои можат да имаат катастрофални последици врз човекот и природата.

Присутни се низ вековите, на десет сеизмички жаришта во земјата или во нејзината поблиска и поширока околина. Земјотресите со умерени магнитуди ($M < 6,0$) можат да предизвикаат сериозни разурнувања, бидејќи традиционално градените објекти, особено во руралните средини, не можат да ги издржат овие земјотреси без значителни оштетувања.

Историските податоци покажуваат дека силните земјотреси генерирани на територијата на државата се проследени и со појава на колатерални хазарди (ликвифакција, одрони, свлечишта, пукнатини, раседници, померувања), со доминантни одрони и свлечишта, што уште повеќе ги зголемува негативните последици на земјотресите.

Во досегашниот просторен развој на Републиката, природните богатства, географските, морфолошките и другите погодности имале доминантно влијание врз изградбата и уредувањето на нејзината територија, без оглед на присутните сеизмички ризици. Тоа создава конфликтна ситуација во која најголемите градови, најголем број на населението, индустриските капацитети и најзначајните комуникации, како што се коридорите север-југ и исток-запад, се лоцирани во зоните со најголема сеизмичност (интензитет од VIII-X степени на МСК- 64).

Просторот на селото според очекуваните сеизмички интензитети се наоѓа во зоната изложена на потреси од 7^о по МКС.

Намалување на сеизмичкиот ризик може да се изврши со задолжителна примена на нормативно-правна регулатива, со која се уредени постапките, условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржив степен на сеизмичка заштита, кај изградбата на новите објекти.

Во инвестиционите проекти треба да се разработат мерките за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

Неопходно е перманентно ажурирање на плановите за заштита од елементарни непогоди, кои согласно законските обврски постојат за целата

територија на државата, поради присутниот сеизмички hazard, како и изложеноста на други природни катастрофи.

Со реализација на наведените приоритети се создаваат реални услови за успешна инженерска превенција и намалување на сеизмичкиот ризик на територијата на Република Македонија, односно за ефикасен менаџмент на ефектите и вонредните состојби предизвикани од силните сеизмички сили.

За успешно функционирање на **заштитата од природни и елементарни катастрофи** во процесот на урбанистичко планирање потребно е да се превземат соодветни мерки за **заштита од пожари**, односно евентуалните човечки и материјални загуби да бидат што помали во случаи на пожарите.

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, населеното место во случај на пожар ќе го опслужува противпожарните единица од **соседните населени места**. Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави во урбанистички планови се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гасење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожари, кои се однесуваат на:

- изворите за снабдување со вода, капацитетите на градската водоводна мрежа и водоводните објекти кои обезбедуваат доволно количество вода за гасење на пожари;
- оддалеченоста меѓу зоните предвидени за станбени и јавни објекти и зоните предвидени за индустриски објекти и објекти за специјална намена за сместување лесно запаливи течности, гасови и експлозивни материји;
- оддалеченоста меѓу објектите со различна намена и отпорност на пожари на конструкциите внатре во индустриската зона;
- широчината, носивоста и проточноста на патиштата со кои ќе се овозможи пристап на противпожарни возила до секој објект и нивно маневрирање за време на гасење на пожарите;

Заштитата од пожари опфаќа мерки и дејности од нормативен, оперативен, организационен, технички, образовно-воспитен и пропаганден карактер, кои се уредени со Законот за заштита и спасување Законот за заштита и спасување (Службен весник на РМ, број.93/12 - пречистен текст) кој е во согласност со директивите на Европска Унија, како и Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари.

Во идниот развој за **заштита на просторот од поплави и големи води** треба да се почитуваат насоките и мерките дефинирани во делот на водостопанство. Од метеоролошки појави со карактеристики на елементарни непогоди се манифестираат појавата на **град, луњени ветрови и магли**.

Со цел за поефикасна заштита обавезно е предвидување на современа громобранска инсталација и нејзино континуирано одржување.

Како посебна мерка за заштита од силните ветрови, покрај комуникациите, претставува изборот на вегетација.

Едно од можните и неопходно потребни превентивни мерки за заштита од **техничко - технолошки катастрофи** е планирањето, кое преку осознавање и анализа на состојбите и опасностите од можните инциденти, во одржувањето на

инсталациите и опремата, треба да создаде прифатлив однос кон животната средина. Притоа основните методолошки постапки за планирање и уредување на просторот се:

- оценка на состојбите на природните компоненти на животната средина и степенот на загрозеност од појава на технички катастрофи;
- оценка на оптовареноста на просторот со технолошки системи со одредено ниво на ризик;
- анализа на меѓусебната зависност на природните услови и постојните технолошки системи;
- дефинирање на нивото на постојниот ризик при редовна секојдневна работа на технолошките системи и при појавата на инцидентни случаи;
- процена на загрозеноста на луѓето и материјалните добра;
- утврдување на критериумите за избор на оптимална варијанта на заштита врз основа на проценетиот степен на загрозеност.
- сопримена на оваа методолошка постапка може да се очекува остварување на следните основни цели за заштита од техничко-технолошки катастрофи:
- максимално усогласување и користење на просторот од аспект на заштита во рамките на просторните можности;
- вградување на мерките на кои се засновува организацијата на заштита и спасување на човечките животи и материјалните добра од техничко-технолошки катастрофи во определувањето на намената на просторот;
- интегрирање на елементите на загрозеноста во рамките на комплексот на прашањата врзани со заштитата на животната средина.

Заради постигнување на целосна заштита на луѓето, материјалните добра и потесната и пошироката животна средина постојат три нивоа на преземање на сигурносни, превентивни мерки:

Прво ниво: ги вклучува сите мерки кои се преземаат во одржувањето на опремата и инсталациите, заради сигурно користење на опасни материјали во технолошките процеси и одбегнување на технолошки катастрофи.

Второ ниво: се однесува на сите мерки кои треба да обезбедат ограничување на емисијата како последица од пожар, експлозија или ослободување на хемикалии, што може да се случи во околности на поголеми индустриски акциденти.

Трето ниво: вклучува мерки кои се преземаат за заштита на животната средина во смисол на ограничување на ефектите од емисија на опасни материји, или последици од пожар и експлозии.

При изработката на плановите од пониско ниво треба да се има предвид следното:

- потребата од оформување на системот на евиденција и анализа на технолошките акциденти, компактибилен на системот МАРС на Европската унија, како база за евиденција на опасни материјали, присутни во технолошките постројки и можни причини на катастрофи.
- потребата од предвидување на превентивни мерки од страна на стопанските субјекти за спречување на технолошки катастрофи, базирани врз анализата на однесувањето на исти или слични постројки.

- потребата од замена на халогенираните јагленоводороди како разладни средства и пропеланти; редукција на сегашната емисија на голем број на опасни супстанции до 50% и редукција на емисија на бензен, хлорметан, диоксид, бакар и кадмиум од 60-70%; намалување на емисијата на јагленороден-диоксид и сулфур-диоксид и дефосфатизирање и денитрифицирање на отпадниот материјал.
- изработка на соодветни планови и програми за заштита на населението и едукација и тренинг на персоналот во случај на евентуална техничка катастрофа.

Усогласување на планската документација со Просторниот план

Сите активности во просторот треба да се усогласат со насоките на **Просторниот план на државата**, особено значителните и оние кои се однесуваат на планирањето и изградбата на:

- државните инфраструктурни системи (патишта, железници, воздушен сообраќај, телекомуникации);
- енергетските системи, енерговоди и поголеми водостопански системи;
- градежните објекти важни за државата;
- капацитетите на туристичката понуда;
- стопанските комплекси и оние кои се однесуваат на поголеми концентрации (слободни економски зони);
- капацитетите за користење на природните ресурси;
- Просторните планови на регионите, општините и подрачјата од посебен интерес и урбанистичките планови се усогласуваат со Просторниот план на Републиката, особено во однос на следните елементи:
- намената и користењето на површините;
- мрежата на инфраструктура;
- мрежата на населби;
- заштитата на животната средина;

Насоките на Просторниот план на Републиката во однос на намената и користењето на површините се однесуваат на заложбата при изработката на урбанистичките планови, **површините за сите урбани содржини треба да се бараат исклучиво на површини од послаби бонитетни класи (над II категорија);**

Посебни мерки и активности за остварување на рационалното користење и заштита на просторот, како и посебни интереси на просторниот развој се:

1. Обезбедување на спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се организира и уредува просторот со цел за вкупен развој.
2. Рационално користење на подрачјата за градба и нивно проширување или формирањето на нови врз база на критериумите за изготвување на соодветна планска документација.
3. Насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја треба да се утврдат со помош на стручни основи и упатствата од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштитата на животната средина.
4. Утврдување на можностите за користење на стопанските зони преку внатрешна трансформација, модернизација и подобро користење на просторот и опремата.
5. Постапно дислоцирање на загадувачките дејности од населбите;
6. Создавање на услови за лоцирање на мали стопански единици.

ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Економски основи на просторниот развој:

- Согласно определбите на Просторниот план на Р. Македонија, идниот развој и разместеноста на економските дејности во планскиот опфат на просторот на село Добромири во општина Новаци на површина од 54,8 ха, треба да базира на примена на принципите и стандардите за заштита на животната средина, особено нивна превентивна примена и спречување на негативните влијанија врз животната средина.

Заштита на земјоделско земјиште:

- Врз основа на Законот за земјоделско земјиште (Сл. весник на РМ, бр. 135/07, 18/11, 42/11, 148/11 и 95/12), пренамена на земјоделско земјиште се регулира со членовите 48, 49, 51, 51-а, 51-б, 51-в, 51-г и 52.
- При зафаќање на нови земјоделски површини предвидени со програмата за изработка на урбанистички планови или друг плански документ предвиден согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање, потребно е да се прибави согласност за трајна пренамена од Владата на Република Македонија, на предлог на Министерството.
- Согласно Член 49, Доколку при изработка на урбанистичко планската документација, односно проект за инфраструктура предвидени согласно со Законот за просторно и урбанистичко планирање се зафаќаат нови земјоделски површини, надлежниот орган за одобрување на планската програма за урбанистички план, државна и локална урбанистичко планска документација, односно за одобрување на проектот за инфраструктура, пред одобрување на истите, до Министерството поднесува барање за согласност за трајна пренамена на земјоделско земјиште во градежно.

Водоснабдителска инфраструктура:

- Изградбата на водоснабдителната мрежа во границите на планскиот опфат на селото Добромири да биде усогласена со планското ширење на селото.
- Водата треба да се третира како производ кој има своја економска цена како и сите други производи. Поради тоа при изградбата на водоснабдителната мрежа во селото Добромири да се применуваат современи материјали и техники, да се модернизира следењето на функционирањето на водоснабдителната мрежа, со цел да се постигне рационално и штедливо користење на водата.
- Изградбата на сепарациската канализациска мрежа во границите на планскиот опфат на селото да биде усогласена со планското ширење на селото.
- Отпадните води пред да се испуштат во реципиентот мора да бидат подложени на третман на пречистување, односно да бидат доведени до

квалитет према "Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води".

- Доколку во границите на планскиот опфат на селото постојат стопански капацитети кои од технолошкиот процес испуштаат отпадни води кои поради својот квалитет може да го оневозможат функционирањето на пречистителна станица за отпадни води или да предизвикаат проблеми во функционирањето на канализациската мрежа во селото, стопанскиот субјект мора да изврши предтретман на отпадните води пред да ги испушти во градската канализациска мрежа.
- Селото Добромири се наоѓа во Пелагониската Котлина каде се наоѓаат најголемите обработливи површини во Државата. Во близина на селото се наоѓаат водостопански објекти, канали за наводнување и одводнување, кои се дел од системите за наводнување на земјоделското земјиште. При изработката на планската документација за селото да се почитуваат заштитните зони од на каналите согласно позитивната законска регулатива.

Енергетика:

- Планскиот опфат на с.Добромири нема конфликт со постојните и планирани енергетски водови.

Домување:

- Основна определба на станбената изградба во областа на домувањето за УП за с. Добромири- општина Новаци, во планираниот период треба да биде реализација на зацртаните цели на концепцијата на домувањето во зависност од потребите и економските можности;
- Проекцијата на потребниот станбен простор за селото во планскиот период треба да се заснова на нормативите зацртани во ППРМ и тоа: 20-25 м²/жител станбена површина, 40-80 м²/стан (оптимална големина), 100% опременост на станот со инсталации и потполно елиминирање, односно замена на субстандардниот станбен фонд;

Јавни функции:

- Организација на јавните функции, согласно планираната мрежа на населби, да поаѓа од постојната мрежа на јавните функции со запазување на пропишаните стандарди и нормативи согласно Просторниот план на Р. Македонија и под претпоставка дека идниот развој на овие функции ќе се развива во согласност со економските, институционални и други промени кои се во тек;

Индустрија

- Во наредниот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето, подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.
- **Со Урбанистичкиот план за селото Добромири во општина Новаци со плански опфат од 54,8 ха, доколку се предвидат површини со производна**

намена потребно е да бидат применети стандардите за заштита на животната средина и одржлив економски развој согласно планските определби утврдени со Просторниот план на Република Македонија во областа на развојот и разместеноста на индустриските дејности. Индустијата која е значајна дејност во придвижувањето на вкупната економија, има истотака значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на "одржлив" развој, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна алокација на индустриски гранки засновани на принципите на заштита на животната средина.

Сообраќајна инфраструктура:

- Наведените показатели ја потврдуваат добрата поставеност на локацијата во однос на сообраќајните правци и текови во Р. Македонија.
- При планирање да се почитува заштитна зона на патот, согласно Законот за јавни патишта (Сл.в. на РМ, бр. 84/08, бр. 52/09, бр. 114/09, бр.124/10, бр.23/11, бр.53/11 и бр.44/12).

Комуникациска инфраструктура:

- Планскиот опфат на с.Добромири нема конфликт со постојните и планирани комуникациски водови.

Заштитна на животната средина:

- Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработката на Урбанистичкиот план за село Добромири, општина Новаци потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во Законот за животната средина (Службен весник на РМ, број.53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11 и 123/12) и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон.
- Да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности, квалитетот, количината и режимот на површинските и подземните води.
- Одржување на крајбрежната вегетација на водотеците во близина, за заштита од ерозивен нанос.
- Да се предвидат соодветни технички зафати за пречистување на отпадните води и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена.
- Задолжително испитување на пречистените отпадни води пред испуштање во најблискиот реципиент, со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречистената отпадна вода со граничните вредности на максимално дозволените концентрации на материите присутни во реципиентот, согласно Уредбата за класификација на водите и Уредбата за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води.
- Да се превземат мерки и активности за избегнување или намалување на бучавата, особено во близина на населените места, со цел да се избегнат негативните ефекти од бучавата врз здравјето на населението во

непосредната околина и да се почитуваат пропишаните гранични вредности за дозволено ниво на бучава во животната средина.

- Согласно со член 7 од Законот за управување со отпадот (Сл.в. на РМ, бр.09/11- пречистен текст и бр.51/11), создавачите на отпад се должни во најголема можна мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето. При **управување со отпадот** по претходно извршената селекција, отпадот треба да биде преработен по пат на рециклирање, повторно употребен или во истиот или во друг процес за екстракција на секундарни сировини или пак да се искористи како извор на енергија.
- После соодветниот третман задолжително одложување **на отпадните материји** на депонија.
- Потребно е да се потенцира дека создавачот и/или поседувачот на отпадни материји и емисии ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина.
- Да се избегне губење, модификација и фрагментација на живеалиштата и прекумерно искористување на биолошките ресурси, со цел да се намалат или целосно елиминираат негативните последици врз стабилноста на екосистемите и деградација на биодиверзитетот.
- При изработка на Урбанистичкиот план за село да се имплементираат плански мерки за заштита на биодиверзитетот.
- Планирање на **современа инфраструктура**.

Природно наследство:

- **На просторот за кој се планира изработка на Урбанистички план за село Добромири, општина Новаци, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.**
- Доколку при изработка на урбанистичкиот план за село или при уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природно наследство кое би можело да биде загрозено со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се предвидат мерки за заштита на природното наследство, согласно Законот за заштита на природата (Службен весник на РМ, број.67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12 и 13/13).

Културно наследство

- Доколку при изведувањето на земјаните работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со чл.65 од Законот за заштита на културно наследство (Сл.весник на РМ бр. 20/04, бр.115/07, бр.18/11, бр.148/11 и бр.23/13), односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство во смисла на чл.129 од Законот.

Развој на туризам:

- Предметниот простор за кој што се наменети Условите за планирање, припаѓа на **Пелагониски туристички регион** во кој се утврдени **9 туристички зони со 25 туристички локалитети**.
- Согласно поставките на Концептот и критериумите за развој и организација на туристичката дејност, за непречен развој на вкупната туристичка понуда на ова подрачје, се препорачува, при идната организација на стопанските дејности да се почитуваат критериумите за заштита и одржлив економски развој.

Заштита од воени разурнувања, природни и техничко-технолошки катастрофи:

- Просторот за кој се наменети Условите за планирање на просторот за изработка на **УП за село Добромири-општина Новаци**, се наоѓа во **простори погодни за слободни територии-подрачја**, што наметнува задолжителна примена на мерките за заштита и спасување, во согласност со член 53 од Законот за заштита и спасување (Службен весник на РМ, број.93/12 - пречистен текст);
- Задолжителна е примена на мерки за заштита од пожар.
- Предметниот простор според очекуваните сеизмички интензитети се наоѓа во зоната изложена на потреси од **7⁰ по МКС**, поради што се сугерира задоволување на условите и барањата за постигнување на технички конзистентен и економски одржлив степен на сеизмичка заштита, при изградбата на новите објекти;

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:

Синтезни карти

Тема:

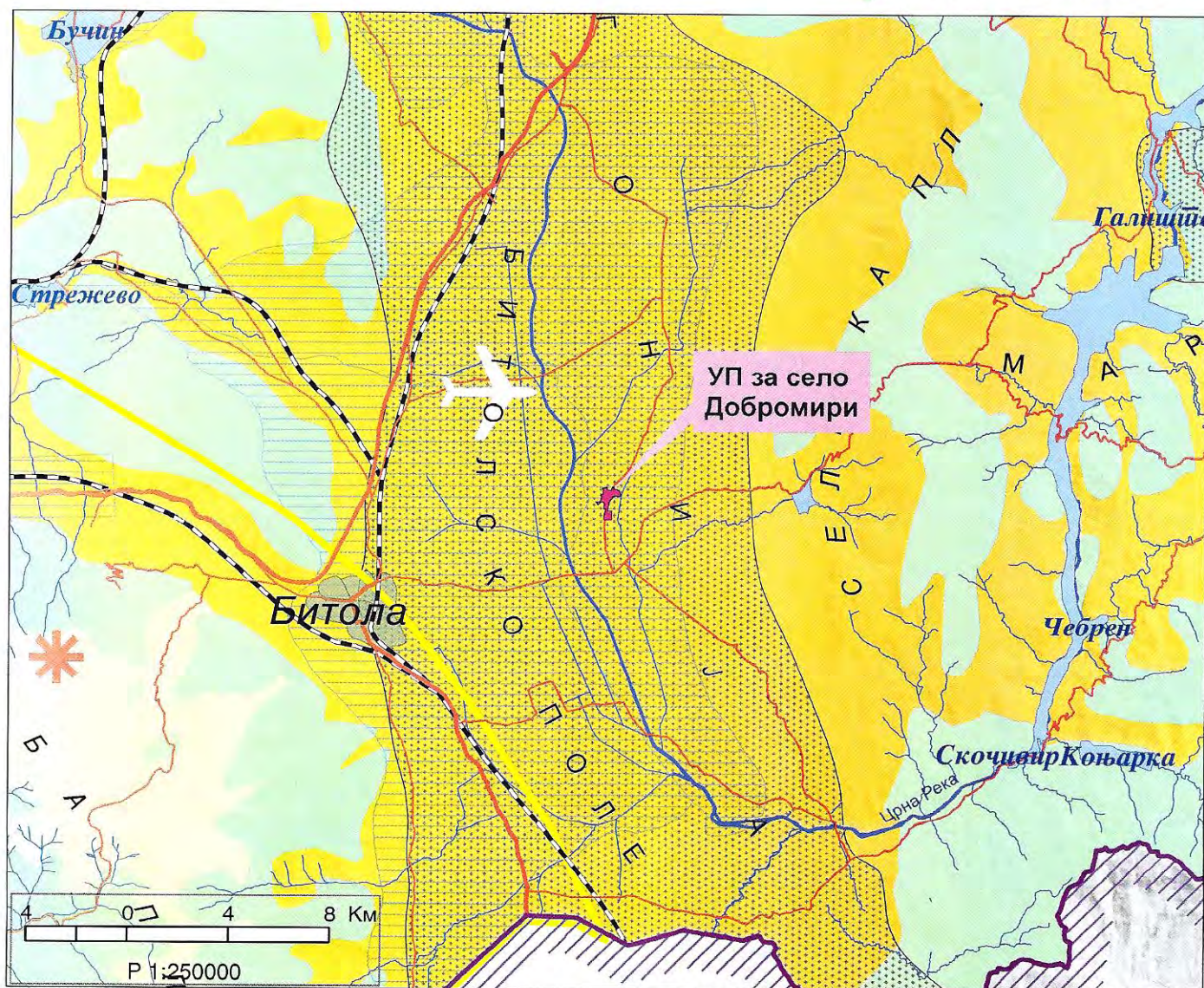
Биланс на намена на површините

Користење на земјиштето

Карта бр. 20

Легенда:

шуми и шумско земјиште	зони за експлоат. на минерали	автопат
земјоделско земјиште	туристички простори	магистрален пат
наводнувани површини	транзитни коридори	регионален пат
високопланински пасишта	туристички центри	железничка мрежа
акумулации		воздухопловно пристаниште

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:

Синтезни карти

Тема:

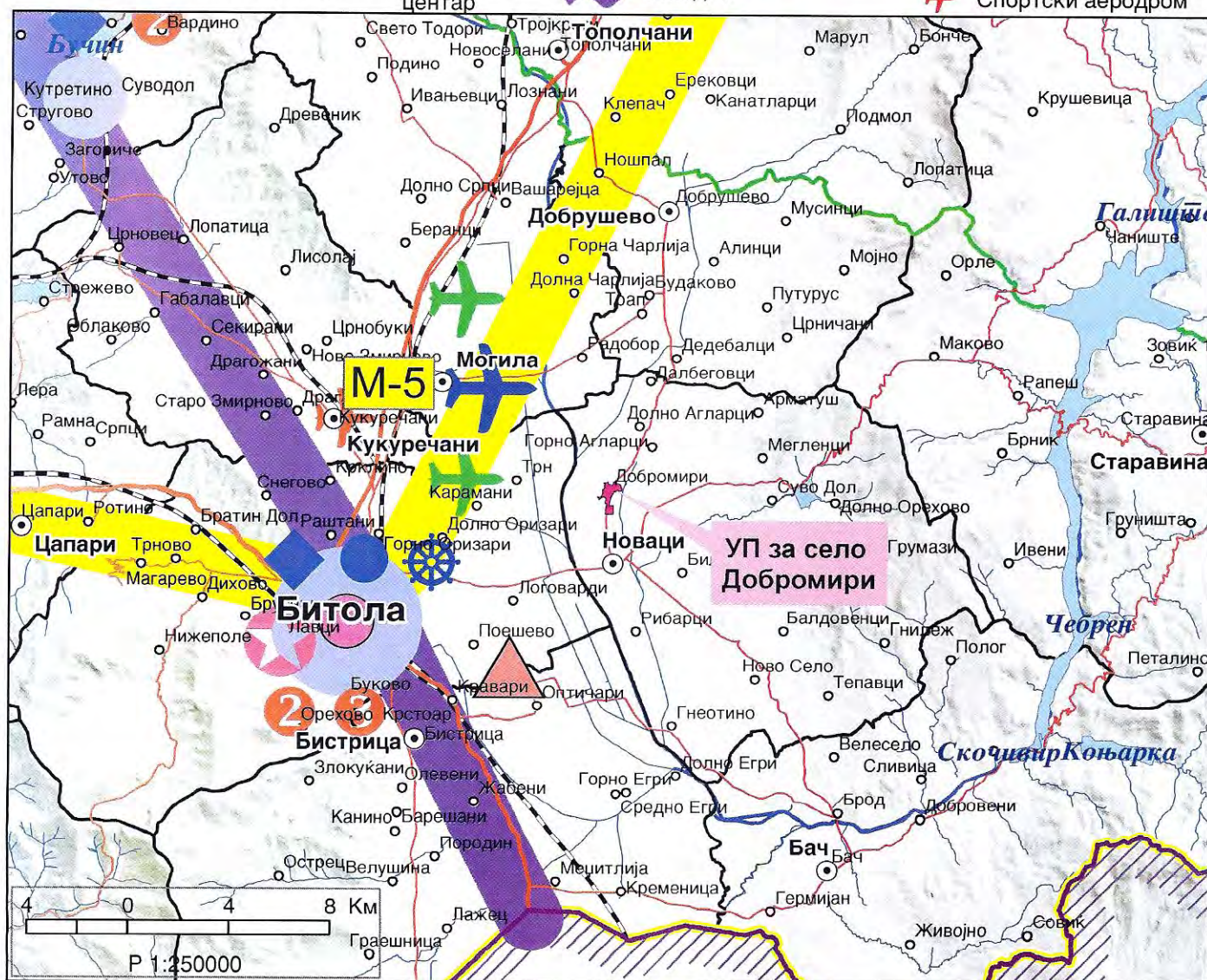
Просторно-функционална организација

Систем на населби и сообраќајна мрежа

Карта бр. 22

Легенда:

Центар на макрорегион Центар на микрорегион Центри на просторно-функционални единици	Управа Просторно-функц. единици Граници на влијанија на макрорегион. центри Општински центар	Образование Средно Вишо Високо Здравствена заштита 2 Секундарна 3 Терцијална Оски на развој источна север-југ западна	Слободна економ.зона Автопат Магистрален пат Регионален пат Железничка мрежа Воздухоплов. пристан. Стопански аеродром Спортски аеродром

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:

Синтезни карти

Тема:

Техничка инфраструктура

Водостопанска и енергетска инфраструктура

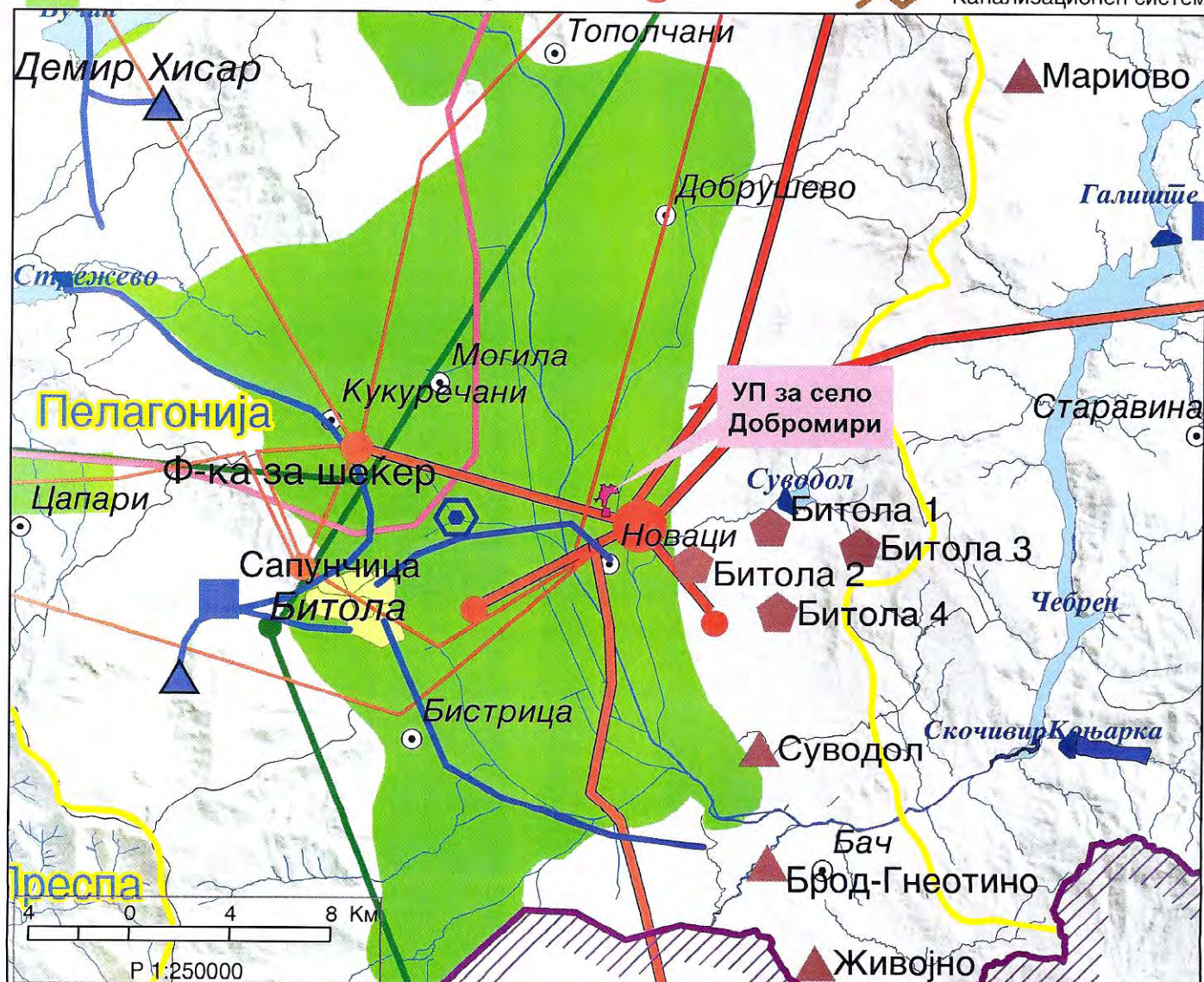
Карта бр. 23

Легенда:

- Изворишта
- Водоводен систем
- Регионален водост. систем
- Акумулации
- Акумулации по 2020г.
- Природни езера
- Наводнувани површини

- Водостопански подрачја
- Термоелектрани
- Хидроелектрани
- Далноводи
- 110 kV
- 220 kV
- 400 kV
- Трафостаници
- 110 kV
- 220 kV
- 400 kV

- Рафинерија
- Нафтовод
- Индустриски топлани
- Рудник на јаглен
- Брикетара
- Гасовод
- Регулациони станици
- Канализационен систем

ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2002 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:

Синтезни карти

Тема:

Заштита на животната средина

Реонизација и категоризација на просторот за заштита

Карта бр. 24

Легенда:

Граници на региони за управување со животната средина

Заштита на простори со природни вредности

Рекултивација на деград. простори

Управување со загад. на воздух и вода

Заштита на реки со нарушен квалитет

Заштита на акумулации и реки за водозафати

Рекултивација на деградирани простори

Заштита на земјоделско земјиште

Заштита на шуми

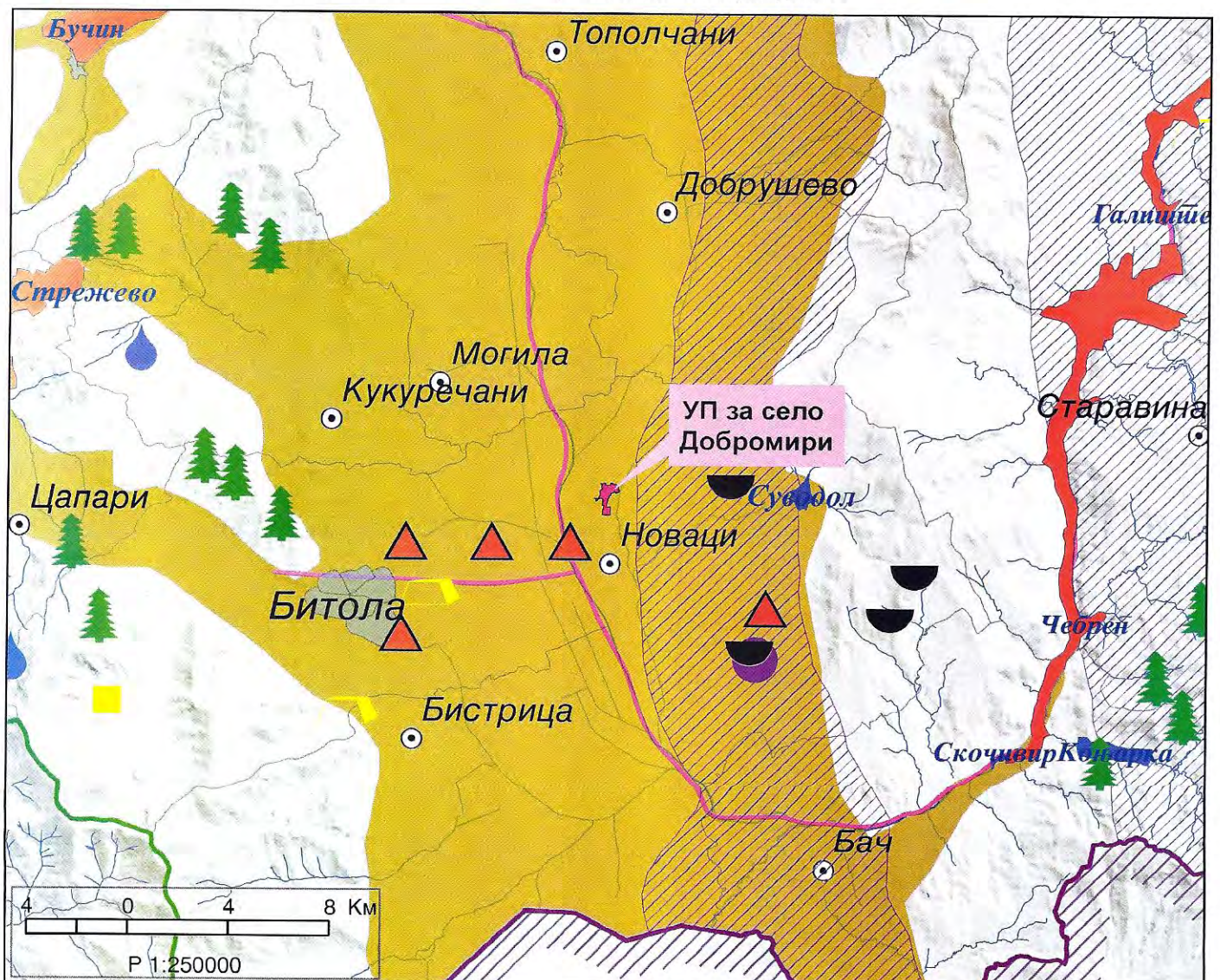
Поволни подрачја за лоцирање регионални санитарни депонии

Поволни хидрогеолошки средини за лоцирање на депонии

Споменичко подрачје

Археолошки локалитети

Споменички целини

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно
планирање

Бул. "Гоце Делчев" бр.18,
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта:
infoeko@moepp.gov.mk
Сајт: www.moepp.gov.mk

Архивски број: УП1-15 318/2017

Дата: 16. 03. 2017

ДО: ОПШТИНА НОВАЦИ

ПРЕДМЕТ: Известување

Почитувани,

Во врска Вашето барање бр. 09-222/3 од 03.03.2017 год., доставено преку електронскиот систем е-урбанизам со постапка бр. 9387 од 06.03.2017 год. до Министерството за животна средина и просторно планирање – Сектор за просторно планирање, архивирано под бр. УП1-15 318/2017 од 06.03.2017 год., а се однесува за потврдување на издадено Решение за Услови за планирање на просторот под бр. 15-1745/5 од 28.05.2013 год., Ве известуваме за следното:

Согласно член 25 став 2 од Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Службен весник на РМ" бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16 и 163/16), Услови за планирање на просторот не се бараат при изработување на урбанистички планови и измени и дополнувања на урбанистички планови доколку тие се прават во периодот кога е на сила истиот Просторен план на Република Македонија според кој претходно се издадени Условите за планирање на просторот, а се однесуваат за ист плански опфат.

Во контекст на предходно кажаното издаденото Решение за Услови за планирање на просторот под бр. 15-1745/5 од 28.05.2013 год. е во важност додека е на сила Просторниот план на Република Македонија, според кој е издадено истото.

Со почит,

МИНИСТЕР
Bashkim Ameti

Изработил: Дајана Марковска Ристеска

Одобрил: Неби Реџеми